

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน : กรณีศึกษา  
หมู่บ้านหนองขามสระเพลง หมู่ที่ 4 ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง  
จังหวัดนครราชสีมา


นายธนพล ออยกระโทก

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต  
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ  
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี  
ปีการศึกษา 2545

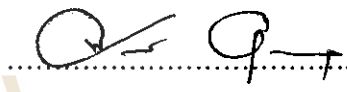
## หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และคณะกรรมการตรวจสอบได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคมมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้


อาจารย์ที่ปรึกษา

  
.....  
(ผศ.ดร.กิตติศักดิ์ เกิดประสพ)

กรรมการสอบ

  
.....  
(อาจารย์พีระพงษ์ อุچارสกุล)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขา  
การจัดการและการประเมินโครงการ

  
.....  
(รองศาสตราจารย์ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่.....เดือน .....พ.ศ.....

- 7 CIA 2565

## บทคัดย่อ

ชนพล ถอยกระโทก : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ  
กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านหนองขามสระเพลง หมู่ที่ 4

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิตติศักดิ์ เกิดประสพ, 141 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กรณีศึกษาหมู่บ้านหนองขามสระเพลง หมู่ที่ 4 ในด้านบริบทปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการและผลผลิต

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ประชากรในหมู่บ้านหนองขามสระเพลง (จำนวน 92 ครัวเรือน) ทั้งที่เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน เพื่อหาความแตกต่างของผลการประเมินโดยการสัมภาษณ์ การสังเกต การบันทึก คิดเป็นร้อยละ 50 ของจำนวนครัวเรือน ประชากรจำนวน 30 คน

จากผลการประเมินพบว่าด้านบริบทของกองทุนหมู่บ้านหนองขามสระเพลง มีความพร้อมเพียงพอการจัดตั้งกองทุน ด้านปัจจัยนำเข้า ทั้งสมาชิก คณะกรรมการ มีความกระตือรือร้น ร่วมใจกันระดมระดมกองทุนหมู่บ้านให้เป็นไปตามกฎ ข้อบังคับของหมู่บ้านเอง การบริหารจัดการของสมาชิกผู้กู้ สามารถเพิ่มรายได้ เพิ่มผลผลิต สร้างความอบอุ่นให้แก่ครอบครัวในระดับปานกลาง ขณะที่ผู้ทำสารนิพนธ์ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านหนองขามสระเพลง สมาชิกส่วนใหญ่กู้เงินจากกองทุนไป เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว กองทุนหมู่บ้านจึงเป็นโครงการที่เป็นแนวนโยบายของรัฐที่อำนวยความสะดวกแก่ประชาชนระดับรากหญ้าอย่างแท้จริง

สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา

ปีการศึกษา 2545

ลายมือชื่อนักศึกษา .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

## กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบุคคลต่างๆ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ช่วยเหลือในด้านการดำเนินงานวิจัยไว้ ณ ที่นี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิตติศักดิ์ เกิดประสพ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ สำนักวิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

อาจารย์ยวัญ จันทบุรี ผู้อำนวยการระดับ 8 โรงเรียนบ้านทับช้าง อาจารย์นิเทศ์ ประสานงานในพื้นที่ ที่ให้คำปรึกษาด้านการศึกษาการปฏิบัติงานในชุมชน

คุณสะอาด สุวรรณเทพ พัฒนาการประจำตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ผู้ให้ข้อมูลหมู่บ้านและรายละเอียด องค์กรเกี่ยวกับข้อมูลชุมชน

ผู้นำหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ที่ให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

ขอขอบคุณ พี่น้อง ประชาชนในหมู่บ้านที่ตอบแบบสอบถาม

ท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดู อบรมและส่งเสริมการศึกษาของการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมาจนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษาและดำเนินชีวิตด้วยดีตลอดมา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ธนพล ถอยกระโทก

## สารบัญ

	หน้า
หน้าอนุมัติ	ก
บทคัดย่อ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญแผนภาพ	ช
สารบัญตาราง	ซ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการดำเนินโครงการ	1
กรอบแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการประเมินโครงการ	2
วิธีดำเนินการ	6
ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมินโครงการ	7
บทที่ 2 การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง	
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของทางราชการ	8
ระเบียบกองทุนหมู่บ้านหนองขามสระเพลง หมู่ที่ 4	11
สรุปบทความและข่าวที่สำคัญเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน	12
วิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	13
สรุปผลทบทวนเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง	14
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ	
รูปแบบการประเมิน	15
กลุ่มเป้าหมาย	15
วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ประเมิน	16
ตัวชี้วัดข้อมูลที่ต้องการ และวิธีการเก็บข้อมูลตามรูปแบบการประเมิน	17
ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินกับตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน	39
การวิเคราะห์ข้อมูล	40

## สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ติดตามการประเมินโครงการ	
ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของหมู่บ้านหนองขามสระเพลง	41
1.1 ประวัติความเป็นมา	41
1.2 สภาพภูมิศาสตร์	41
1.3 การขยายตัวของประชากรและชุมชน	42
1.4 สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน	42
1.5 วัฒนธรรมประเพณี	42
1.6 โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากร	43
1.7 ผู้นำชุมชนและการรวมกลุ่ม	43
1.8 ภูมิปัญญาท้องถิ่น	44
1.9 ปรัชญา ศาสนา ประเพณี	44
1.10 โครงการพัฒนาที่ผ่านมา	44
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับหมู่บ้านจำแนกวัตถุประสงค์การประเมิน	45
2.1 การมีกองทุนหมุนเวียน เพื่อสร้างงาน สร้างรายได้	45
2.2 ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน	50
2.3 การมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง	55
2.4 เศรษฐกิจได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกัน	56
2.5 ประชาชนมีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม	57
ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมาย	60
การสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้และทำให้เกิดการเชื่อมตงภายใน-	
ระหว่างหมู่บ้าน / ตำบล	61
ทัศนคติของชาวบ้านที่มีต่อคณะกรรมการกองทุน	63
ตอนที่ 3 ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้	64
3.1 เลี้ยงสัตว์	64
3.2 ค้าขาย	64

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.3 การปลูกแตงน้ำหยด	65
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับรายบุคคล	66
ตอนที่ 4 ผลอื่นๆ ที่เกิดขึ้นจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติใน - ส่วนของหมู่บ้านหนองขามสระเพลง หมู่ที่ 4	71
ตอนที่ 5 สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์	72
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
สรุป	73
อภิปรายผล	75
วิธีดำเนินการ	75
ผลการดำเนินการ	76
ข้อเสนอแนะ	76
บรรณานุกรม	77
ภาคผนวก ก แผนที่แสดงที่ตั้งหมู่บ้านหนองขามสระเพลง	78
ภาคผนวก ข หนังสือเชิญเข้าร่วมประชุม	80
ภาคผนวก ค ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน - และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ. ศ. 2544	85
ภาคผนวก ง กฎระเบียบกองทุนหมู่บ้านหนองขามสระเพลง	113
ภาคผนวก จ แบบเก็บข้อมูล ( บร. )	123
ประวัติผู้เขียนสารนิพนธ์	141

## สารบัญตารางภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ตารางภาพแสดงขั้นตอนการกู้เงิน	48
2	ตารางภาพแสดงรายละเอียดการประกอบอาชีพ	50





## สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	องค์ประกอบการประเมินบริบทและปัจจัยนำเข้า	3
2	องค์ประกอบการประเมินกระบวนการและผลผลิต	4
3	ตัวชี้วัดข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูล วิธีเก็บข้อมูลบริบท	17
4	ตัวชี้วัดข้อมูลที่ต้องการ วิธีเก็บข้อมูลประเมินวิจัยปัจจัยนำเข้า	24
5	ตัวชี้วัดข้อมูลที่ต้องการวิธีเก็บข้อมูลการประเมินโครงการ	28
6	ตัวชี้วัดข้อมูลที่ต้องการ วิธีเก็บข้อมูลประเมินวิจัยผลผลิต	34
7	ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินกับตัวชี้วัด	39
8	แสดงจำนวนเงินที่มีผู้มาขอกู้ และยอดเงินที่กรรมการอนุมัติ	49
9	แสดงรายละเอียดการกู้ยืม	49
10	แสดงรายละเอียดจากแบบสอบถาม ความเข้มแข็งชุมชน	58
11	แสดงจำนวนสมาชิกในครัวเรือน	66
12	แสดงจำนวนสมาชิกในครัวเรือน	67
13	แสดงจำนวนสมาชิกในครัวเรือน	68
14	แสดงจำนวนสมาชิกในครัวเรือน	69
15	แสดงจำนวนสมาชิกในครัวเรือน	61

## บทที่ 1

### บทนำ

#### 1. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นโครงการเร่งด่วนตามนโยบายของรัฐบาล ที่จะใช้เป็นมาตรการหนึ่งในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นรูปธรรม ให้ได้ผลชัดเจนและรวดเร็วด้วยมั่นใจว่าจะช่วยลดความยากจนและนำไปสู่การสร้างงานให้แก่ประชาชน โดยรัฐบาลจะเป็นผู้ลงทุนทางสังคมและกระจายโอกาสแก่ชีวิตของประชาชน สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่มีการจัดตั้งกองทุนนี้คือ ประชาชนจะได้มีโอกาสใช้ภูมิปัญญาและศักยภาพสำหรับก้าวเข้าสู่เศรษฐกิจยุคใหม่ สำนักงานคณะกรรมการ กทบ. (2544) “...นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติของรัฐบาล ซึ่งมี พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรีนั้น ถือเป็นนโยบายที่สำคัญอย่างยิ่งในการต่อสู้ปัญหาความยากจนของประเทศซึ่งส่วนใหญ่กำลังเผชิญอยู่ เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ด้านการเรียนรู้เสริมสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหาและเสริมศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง...” โดยรัฐบาลได้จัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่หมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งละ 1 ล้านบาท

ผู้วิจัยซึ่งเป็นบัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน ตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ได้เริ่มปฏิบัติงานเป็นบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านหนองขามสระเพลง หมู่ที่ 4 ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2544 ถึงเดือนกันยายน 2545 เป็นระยะเวลา 10 เดือน และเป็นนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ ในกรณีนี้ผู้วิจัยต้องทำรายงานในรูปของสารนิพนธ์เพื่อประเมินโครงการของกองทุนหมู่บ้าน และเมื่อได้ดำเนินโครงการดังกล่าวไปบ้างแล้ว จึงจำเป็นต้องมีการประเมินโครงการเพื่อให้ทราบ ปัญหา อุปสรรค ศักยภาพของหมู่บ้าน ผลสำเร็จของโครงการ ผู้วิจัยจึงได้ทำการประเมินในรูปแบบของ “สารนิพนธ์” (Substantive Report) เพื่อประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองขึ้น

#### 2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

เพื่อให้การประเมินผลในครั้งนี้ ครอบคลุมและมีความสำคัญต่อเป้าหมายของการกำหนดแผนดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงจัดทำในรูปของการวิจัยประเมินผล โดยกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

2.1 เพื่อทราบว่ากระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด ในด้านกองทุน มีกองทุนหมุนเวียนพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ มีความสามารถในการจัดการบริหารกองทุนอย่างมีประสิทธิภาพ มีกระบวนการพึ่งพาตนเองโดยการเรียนรู้และคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเองแบบเศรษฐกิจแบบพอเพียง เศรษฐกิจในระบบรากหญ้าของประเทศได้รับการกระตุ้นและสังคมมีภูมิคุ้มกัน หมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ในกรณีของบ้านหนองขามสระเพลง หมู่ที่ 4 ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

2.2 เพื่อทราบปัจจัยด้านบวกและลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านหนองขามสระเพลง

2.3 เพื่อให้กระบวนการทำสารนิพนธ์ เป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งมีการเชื่อมโยงระหว่างกัน ภายในชุมชนระดับท้องถิ่น ระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ

2.4 เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้านหนองขามสระเพลงในทัศนะของประชาชน และเพื่อทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามแบบชี้วัดและแบบสอบถามที่จัดทำขึ้น

### 3. กรอบแนวคิดในทางทฤษฎีที่ใช้ในการประเมินโครงการ

#### 3.1 ความหมายเฉพาะของ CIPP

กรอบแนวความคิดทางทฤษฎีของผู้ทำการวิจัย ในการประเมินโครงการหมู่บ้านหนองขามสระเพลง ผู้วิจัยเลือกใช้ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบ ที่เรียกว่า “ซิฟฟ์โมเดล” ตามที่ได้กำหนดไว้ในชุดวิชาการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดสารนิพนธ์ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ รายละเอียดกรอบแนวความคิดทางทฤษฎีดังกล่าวมาสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านได้ดังต่อไปนี้

C (Context) คือ บริบทของหน่วยระบบ ในที่นี้หมายถึงหน่วยระบบของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในบริบททางเศรษฐกิจการเมืองและสังคมที่เกี่ยวข้องกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระดับประเทศ และบริบททางเศรษฐกิจของชุมชนเมืองหมู่บ้านหนองขามสระเพลง ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ประกอบไปด้วยข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากร ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะการประกอบอาชีพ สภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน ศักยภาพของชุมชน ลักษณะการดำเนินชีวิต ภาวะการเป็นหนี้สิน ผู้นำของชุมชน ความเข้มแข็งของชุมชน เป็นต้น

I ( Input ) คือ ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ ในที่นี้หมายถึงเงินกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับจัดสรรตามนโยบายของรัฐ จำนวน 1 ล้านบาท คณะกรรมการหมู่บ้านที่ได้เลือกตั้งขึ้น เงินที่ผู้ชำระคืน เงินกองทุนสะสมและอื่นๆ

P ( Process ) คือ กระบวนการของหน่วยระบบ ในที่นี้หมายถึง กระบวนการของหน่วยระบบในการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านหนองขามสระเพลง ครั้งนี้จะพิจารณาตามปัจจัยดังต่อไปนี้ คือ การคัดเลือกผู้กู้ การแนะนำวิธีทำธุรกิจ การรับชำระหนี้ การทำบัญชี การช่วยหาตลาดและกิจกรรมอื่นๆ

P ( Product ) คือ ผลผลิตของหน่วยระบบ ในการประเมินโครงการครั้งนี้ ปัจจัยผลผลิตของหน่วยระบบประกอบด้วย จำนวนผู้ได้กู้ กองทุนสะสม ชื่อเสียงของชุมชนและอื่นๆ ตารางองค์ประกอบภายในกองทุนหมู่บ้านหนองขามสระเพลง หมู่ที่ 4 ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ในรูปแบบของ “ชีพโมเดล” แสดงไว้ในตารางที่ 1 และ 2 ดังนี้

ตารางที่ 1

หน่วยการประเมิน	องค์ประกอบการประเมิน	
	C	I
ระดับหมู่บ้าน	C1 = ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน C2 = สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน C3 = สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน C4 = วัฒนธรรมประเพณี C5 = โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรทางธรรมชาติ C6 = ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่น C7 = โครงการพัฒนาที่ผ่านมา C8 = ความเข้มแข็งของชุมชน	I1 = นโยบายรัฐบาล ระเบียบแนวทางปฏิบัติจากส่วนกลาง I2 = การประชาสัมพันธ์ (ระดับประเทศ/จังหวัด/อำเภอ) I3 = คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องระดับอำเภอ) I4 = คณะกรรมการกองทุน (การได้มา,คุณสมบัติ) I5 = การเตรียมความพร้อม/สร้างความรู้ความเข้าใจแก่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน) I6 = เงินกองทุน 1 ล้านบาท I7 = เงินทุนสะสมอื่นๆ I8 = บัญชีตักกองทุนหมู่บ้าน

ตารางที่ 1 (ต่อ)

หน่วยการประเมิน	องค์ประกอบการประเมิน	
	C	I
ระดับรายบุคคล (ผู้กู้)	C9 = อาชีพเดิม (หลักและรอง) C10 = สมาชิกในครอบครัว C11 = สภาพการอยู่อาศัย C12 = รายได้ของครอบครัว C13 = หนี้สินของครอบครัว	I9 = จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ I10 = จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือ จากเงินกู้ I11 = สถานที่ในการประกอบ อาชีพ I12 = วัสดุอุปกรณ์ I13 = ความรู้และทักษะในการ ประกอบอาชีพ I14 = จำนวนแรงงาน

ตารางที่ 2

หน่วยการประเมิน	องค์ประกอบการประเมิน	
	P	P
ระดับหมู่บ้าน	PC1 = การจัดทำระเบียบกองทุน PC2 = การจัดทำเอกสารขอขึ้น ทะเบียนกองทุน PC3 = ระเบียบบัญชีกองทุน PC4 = กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิก กองทุนหมู่บ้าน PC4.1 = การรับสมัคร PC4.2 = การหมดสมาชิกภาพ PC4.3 = ประเภทสมาชิก PC4.4 = การทำทะเบียนสมาชิก	PD1 = จำนวนสมาชิกกองทุน PD2 = จำนวนผู้ได้เงินกู้ PD3 = ยอดเงินที่ให้กู้ PD4 = จำนวนผู้ชำระคืนตาม กำหนด PD5 = ยอดเงินที่มีการชำระคืน PD6 = กองทุนสะสม PD7 = การใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ ประสงค์ PD8 = ทักษะคติของชุมชนต่อ กองทุน

ตารางที่ 2 (ต่อ)

หน่วยการประเมิน	องค์ประกอบการประเมิน	
	P	P
ระดับหมู่บ้าน	PC5 = กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงิน กองทุนหมู่บ้าน PC5.1 = การคัดเลือกผู้กู้ PC5.2 = จัดทำเอกสารการกู้ PC5.3 = การโอนเงินให้ผู้กู้ PC5.4 = การรับชำระหนี้ PC6 = การส่งเสริมการใช้เงินกู้ PC6.1 = การแนะนำวิธีทำธุรกิจ PC6.2 = การช่วยหาตลาด PC7 = การตรวจสอบการใช้เงินกู้ PC8 = การจัดทำรายงานและเผยแพร่การดำเนินงาน PC9 = การจัดสรรผลประโยชน์ PC10 = การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ โดยนักศึกษากองทุนและกิจกรรมอื่นๆ	PD9 = การเกิดเครือข่ายองค์กร การเรียนรู้ PD10 = การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง PD11 = ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน
ระดับรายบุคคล (ผู้กู้)	PC11 = การใช้จ่ายเงินกู้ PC12 = การหาความรู้เพิ่มเติม PC13 = การหาตลาด PC14 = การทำบัญชีใช้จ่ายเงิน	PD12 = ผลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของการขอกู้ยืม PD12.1 = ผลโดยตรง PD12.2 = ผลโดยอ้อม

ที่มา : ปรับปรุงจากชุดวิชาสารนิพนธ์ (สำนักงานมาตรฐานการศึกษา 2545 : 21)

และชุดวิชาการประเมินโครงการ (สำนักงานมาตรฐานการศึกษา 2545)

#### 4. วิธีดำเนินการ

**ขั้นที่ 1** ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมาย นโยบาย วัตถุประสงค์และกฎระเบียบต่างๆ ของกองทุนหมู่บ้านหนองขามสระเพลง และเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาจากระเบียบของกองทุนหมู่บ้านหนองขามสระเพลง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

**ขั้นที่ 2** ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านหนองขามสระเพลง บริบทชุมชน กระบวนการดำเนินงาน สภาพการณ์ปัจจุบันของกองทุนหมู่บ้านหนองขามสระเพลง ซึ่งผู้วิจัยได้ปฏิบัติงานอยู่

**ขั้นที่ 3** ใช้ชีพีชีโมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านและกำหนดตัวบ่งชี้ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล

**ขั้นที่ 4** เก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบ บร. บางส่วนทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม

**ขั้นที่ 5** ประมวลสังเคราะห์ข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลที่ต้องการแล้วก็นำข้อมูลที่ได้มาจัดแบ่งกลุ่มข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่ดังนี้

- ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน
- ข้อมูลกองทุนหมู่บ้านหนองขามสระเพลง
- เอกสารของทางราชการและข้อมูลเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านหนองขามสระเพลง ผู้วิจัยจะยึดเอาหลักการ วัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดในการประเมินเป็นหลักและปัจจัยต่างๆ ใน CIPP MODEL เป็นหลัก โดยยึดปัจจัยชี้วัดใน CIPP MODEL โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ จัดทำให้เป็นระบบเพื่อสะดวก รวดเร็วและง่ายต่อความเข้าใจ และทำการสรุปข้อมูล

**ขั้นที่ 6** นำเสนอผลการศึกษา สารนิพนธ์เล่มนี้ประกอบด้วยเนื้อหาทั้งหมด 5 บท ได้แก่

**บทที่ 1** บทนำ นำเสนอเกี่ยวกับหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ กรอบความคิดทางทฤษฎี วิธีดำเนินการ ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

**บทที่ 2** การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง นำเสนอเกี่ยวกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ( 2544 ) ระเบียบกองทุนหมู่บ้านหนองขามสระเพลง ( 2544 ) ข่าวก ความ สื่อสิ่งพิมพ์จากสื่อมวลชน

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ นำเสนอเกี่ยวกับรูปแบบการประเมิน และเครื่องมือ ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล ตัวชี้วัดบริบทและตัวแปรที่ศึกษา ตัวชี้วัด การประเมินโครงการโดยภาพรวมและตัวแปรที่ศึกษา ตัวชี้วัดการประมวลเทคนิควิธีและตัวแปรที่ ศึกษา ตัวชี้วัดอื่นๆ ข้อจำกัดของการทำสารนิพนธ์ การแจกแจงตัวแปรและลักษณะของค่าบนตัวแปร

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ติดตามการประเมินโครงการ นำเสนอเกี่ยวกับผลการ ประเมินบริบทชุมชน ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของ ผู้กู้ ผลอื่นๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ ประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ นำเสนอเกี่ยวกับสรุป อภิปรายผลและ ข้อเสนอแนะ

## 5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

1. ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและกระบวนการจัดการกองทุนหมู่บ้าน
2. ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจปัจจัยต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคและสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน
3. ได้ตัวชี้วัดที่เข้มแข็งของการบริหารการพัฒนาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและแนวทางวัดความสำเร็จในโครงการต่างๆ ระดับหมู่บ้านและชุมชน
4. ผู้วิจัย ได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาที่มีระเบียบวิธีที่เป็นวิทยาศาสตร์ อันจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ อย่างเป็นระบบได้

.....



## บทที่ 2

### การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง

เนื้อหาที่ผู้วิจัยจะนำเสนอในบทนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ ซึ่งได้จัดแบ่งกลุ่มเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ เอกสารกองทุนหมู่บ้านของทางราชการ ระเบียบกองทุนหมู่บ้านหนองสามสี พ.ศ. 2544 ที่ได้จัดทำขึ้น โดยเฉพาะ และข่าวบทความที่สำคัญเกี่ยวข้องกับกองทุนที่ได้นำเสนอโดยสื่อมวลชน

เอกสารดังกล่าวมีความสำคัญ เป็นประโยชน์ในการนำมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติให้สอดคล้องกับระเบียบของทางราชการ เป็นแนวทางในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านให้ยั่งยืนและเป็นแนวทางในการปฏิบัติให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของทางรัฐบาลต่อไป

เอกสารที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับโครงการกองทุนหมู่บ้าน ประกอบไปด้วย 3 ส่วน ดังนี้

#### 1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของทางราชการ

1.1 นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการ กทบ. ( 2544 ) นำเสนอข้อมูลที่สำคัญดังต่อไปนี้

##### นโยบายกองทุนหมู่บ้าน

เนื่องจากโครงการกองทุนหมู่บ้านดังกล่าว เป็นโครงการเร่งด่วนที่รัฐบาลได้แถลงนโยบายจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ 1 ล้านบาท โดยให้ชุมชนและท้องถิ่นเป็นผู้กำหนดอนาคตและเป็นผู้บริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านด้วยตนเอง มุ่งพัฒนาประชาธิปไตยขั้นพื้นฐาน เป็นเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ ลดค่าใช้จ่ายและบรรเทาเหตุฉุกเฉิน และเป็นการเพิ่มศักยภาพให้แก่ท้องถิ่น สร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้กับประเทศชาติ กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากฐาน มุ่งให้ชุมชนพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี และจากความร่วมมือในทุกๆ ด้านของหมู่บ้านหนองสามสี พ.ศ. 2544 จึงได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและได้รับเงินจัดสรรเข้ากองทุนหมู่บ้านมาตามลำดับ

##### หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

นโยบายดังกล่าวจะประสบความสำเร็จได้ควรประกอบด้วยหลักการสำคัญ คือ ความพร้อมของหมู่บ้าน การบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนหมู่บ้าน การปฏิรูประบบบริหาร

ราชการแผ่นดิน ตามแนวทางให้หมู่บ้านเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา การติดตามและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน เสริมสร้างความเป็นชุมชน ให้ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต และจัดการหมู่บ้านด้วยภูมิปัญญาของคนในชุมชน เกื้อกูลผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้าน เชื่อมโยง กระบวนการเรียนรู้ระหว่างชุมชน เอกชนและส่วนราชการ กระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นและพัฒนา ประชาธิปไตยขั้นพื้นฐาน

### วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองก็เพื่อเป็นแหล่งกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ การลดรายจ่ายและสร้างสัมพันธภาพที่ดีแก่ประชาชน ส่งเสริมท้องถิ่นชุมชนให้มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองโดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเองและมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากฐานของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันแก่ชุมชนท้องถิ่นและสังคมโดยรวม ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

1.2 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวด คือ

หมวดที่ 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วย ประธาน รองประธานและกรรมการที่นายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้ดำรงตำแหน่งและผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน 10 คน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี และให้ถือตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พ.ศ. 2544 คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย การจัดตั้งและแนวทางการบริหารกองทุน กำหนดแผนการจัดหาเงินทุนและแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน จัดทำร่างกฎหมายเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติ

หมวดที่ 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่คือ ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการที่ปรึกษาของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและของกองทุน และดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย ยึดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

### 1.3 แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่างๆ เนื่องจากกระบวนการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนจะต้องเป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 มีสาระสำคัญคือ ผู้ที่เข้าร่วมประชุมเพื่อคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจะต้องมีจำนวนครัวเรือนสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมด การเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เป็นไปตามมติที่ประชุม

สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตามข้อ 17 ระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

### 1.4 แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ประเมินความพร้อมในด้านต่างๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งประกอบไปด้วย ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้านและชุมชน เช่น จำนวนประชากร จำนวนครัวเรือน อาชีพของประชากร รายได้เฉลี่ยของประชากรในหมู่บ้าน ข้อมูลเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เช่น จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดวิธีการเลือกคณะกรรมการ วิธีการคัดเลือกกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของหมู่บ้านในเรื่องระเบียบข้อบังคับสำหรับใช้ในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับสมาชิกภาพ การรับเงิน การจ่ายเงิน ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน การกู้ยืมเงิน และชำระเงินกู้การตรวจสอบภายในและวิธีกำหนดระเบียบข้อบังคับ ทุนดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านมีจำนวนกลุ่มองค์กร ชุมชน ภายในหมู่บ้านกี่กลุ่ม ชื่อกลุ่ม กิจกรรมกลุ่ม จำนวนสมาชิก วันที่จัดตั้งขึ้น เงินทุนสะสม ฯลฯ แนวคิดในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เมื่อได้รับการสนับสนุนเป็นวงเงินไม่เกิน 1 ล้านบาท จากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีวิธีการในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านให้มีการหมุนเวียนอย่างต่อเนื่อง มีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อทำกิจกรรมอะไร วงเงินกู้ยืมและอื่นๆ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี 2544

## 2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านหนองขามสระเพลง หมู่ที่ 4 ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

ธนพล ถอยกระโทก ( 2545 ) รายงานการศึกษาศักยภาพชุมชน นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านหนองขามสระเพลง มีรายละเอียดดังนี้

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหนองขามสระเพลงร่วมกันร่างระเบียบข้อบังคับขึ้น โดยอิงระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และผ่านเวทีประชาคมหมู่บ้านเพื่อให้สมาชิกร่วมกันแก้ไขและอนุมัติใช้ ซึ่งอาศัยอำนาจตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านหนองขามสระเพลงหมู่ที่ 4 ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ที่ตั้งกองทุนชั่วคราวตั้งอยู่ที่บ้านเลขที่ 91 ซึ่งเป็นบ้านของรองประธานกองทุนมีนายเกิด เจ็ดแดงพะเนา เป็นประธานกองทุน ข้อบังคับของกองทุนมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 29 กรกฎาคม 2544 ซึ่งได้รับมติจากที่ประชุมสมาชิกกองทุนหมู่บ้านวัตถุประสงค์ของกองทุน เพื่อใช้เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิกภายในหมู่บ้าน ไปประกอบอาชีพตามภูมิปัญญาของชาวบ้าน และพัฒนาอาชีพให้เข้มแข็ง ตลอดจนเป็นการพัฒนาจิตใจของสมาชิกให้เป็นคนดี มีความสามัคคี มีความซื่อสัตย์ ไม่เห็นแก่ตัว

คุณสมบัติของสมาชิกผู้กู้เงิน คือ เป็นผู้อาศัยอยู่ในหมู่บ้านหนองขามสระเพลง เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 3 เดือน ก่อนการจัดตั้งกองทุน และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุน พร้อมทั้งจะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน มีความอดทน เสียสละและเป็นผู้ที่คณะกรรมการมีมติเห็นชอบ ต้องเสียค่าธรรมเนียมแรกเข้า 30 บาท ค่าสมัครเป็นสมาชิก 20 บาท และต้องถือหุ้นอีกคนละ 10 หุ้นๆ ละ 10 บาท คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมี 15 ท่าน ประกอบไปด้วยชายและหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน มาจากการเลือกตั้ง หลักประกันเงินกู้ กู้ได้ไม่เกิน 20,000 บาทและกู้ในกรณีฉุกเฉินได้ไม่เกิน 5,000 บาท ให้ใช้หลักทรัพย์ค้ำประกันหรือสมาชิกด้วยกันอย่างน้อย 2 คน พร้อมทำสัญญา สมาชิกผู้กู้เงินต้องมีแผนการใช้เงิน เขียนคำขอกู้เสนอต่อคณะกรรมการ เมื่อคณะกรรมการพิจารณาเงินสมควรให้กู้ก็เบิกเงินที่กู้ได้ อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 6 บาทต่อปี ค่าประกันในกรณีที่ผู้กู้ผิดคำสัญญา ให้ผู้กู้เสียค่าปรับในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 3 บาท โดยผู้ค้ำประกันต้องรับผิดชอบด้วย จำนวนเงินกู้ การอนุมัติเงินกู้ กำหนดระยะเวลาส่งคืน ให้เป็นไปตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

### 3. สรุปบทความและข่าวที่สำคัญเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน

2.3.1 มติชนสุดสัปดาห์ (2545 : 25) ได้นำเสนอข้อมูลกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับ กองทุนหมู่บ้านต้องเป็นมากกว่ากองทุน มีสาระสำคัญคือ รัฐบาลได้จัดสรรเงินกองทุนหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท ให้แก่ชุมชนเพื่อประโยชน์ของประชาชนในการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ มีการรวมกลุ่มกันที่เข้มแข็ง มีการช่วยเหลือพึ่งพากัน ทำให้ชุมชนมีเงินหมุนเวียน ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจ ส่งเสริมการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ ให้ชุมชนร่วมกันบริหารกองทุนของตนให้ยั่งยืน ซึ่งถ้าต้องการจะให้ได้ผลตามที่คาดหวังไว้ ประชาชนต้องช่วยกันลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง

2.3.2 มติชนสุดสัปดาห์ ( 2545 ) ได้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน ดังนี้ สมุดปกประจำปี”แม่่ว” มือใหม่หัดบริหารประเทศ ความตั้งใจดีแต่ฝีมือยังไม่ชัด หลังจากการบริหารประเทศของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ได้เกือบปี ทุกคนคาดหวังว่าเศรษฐกิจจะฟื้นตัวหลังจากที่ทรุดตัวมานาน รัฐบาลได้แถลงนโยบายหลายๆ เรื่องรวมทั้งโครงการกองทุนหมู่บ้านละหนึ่งล้านบาท ซึ่งรับแรงดำเนินโครงการกันอย่างเต็มที่ แม้จะมีการโอนเงินให้แก่หมู่บ้านไปแล้วแต่ก็ยังไม่ประสบกับปัญหา คือ ชาวบ้านไม่รื้อจะนำเงินไปใช้อะไรดี บางหมู่บ้านยังไม่กล้าปล่อยเงินกู้กลัวปัญหาจะตามมาทีหลัง ซึ่งก็ยังไม่เห็นผลชัดเจนต้องรอให้ครบปีก่อน

2.3.3 นงลักษณ์ เดชระพีพงษ์ (2544 : 32 – 33) นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับหมู่บ้าน ดังนี้ จุดเด่นจุดด้อยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จุดเด่นของกองทุนหมู่บ้าน คือ เกิดกระบวนการเฟ้นหาคนดีเข้ามาบริหารกองทุน เกิดการรวมกลุ่มความสามัคคี หมู่บ้านต้องมีความพร้อม โดยผ่านกระบวนการต่างๆ ก่อนที่จะได้รับการโอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้าน จุดด้อยของกองทุนหมู่บ้านคือ ระยะเวลาที่ขี้นจำกัดในหนึ่งปีอาจยังไม่ทันเกิดประโยชน์ชัดเจนก็ต้องหาเงินมาคืนกองทุน วงเงินกู้มีจำกัด ไม่เปิดโอกาสให้ทำโครงการใหญ่ เงินลงทุนสูง ระเบียบข้อบังคับไม่เอื้อประโยชน์ต่อคนจน เกิดสภาพหนี้หมุนเวียน คือ ประชาชนมีหนี้เก่าอยู่แล้วกับ ธ.ก.ส., ธนาคารออมสินฯลฯ สภาพเหมือนนักธุรกิจ คือ ขาดสภาพคล่อง

2.3.4 “กองทุนหมู่บ้านสะดูบทยเรียนสอนรัฐอย่าหวังผลเลิศหรู” ไทยรัฐ 8 พ.ย. 2544,8 นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน ดังนี้ รัฐได้โอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านไปแล้ว ด้วยมุ่งหวังจะให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจรากฐานของประเทศ แต่จากการประกาศตัวเลขการขยายตัวทางเศรษฐกิจของสำนักงานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็ธนาคารแห่งประเทศไทย(ธปท.) สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ(สศช.) กลับหดตัวลงเรื่อยๆ

2.3.5 “คนจนหาผู้ค้ำประกันไม่ได้” ไทยรัฐ 8 พ.ย. 2544,8 นำเสนอเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน ดังนี้ ปัญหาของโครงการกองทุนหมู่บ้านมีมากมายหลายประการ เช่น การเลือกปฏิบัติญาติพี่น้อง ปัญหาคนจนไม่มีผู้ค้ำประกันให้ ฯลฯ ซึ่งการดำเนินการของรัฐบาลชุดนี้ ได้ทำตามสัญญาเมื่อครั้ง

หาเสียง อาจถือได้ว่าเป็นรัฐบาลชุดแรกที่ทำตามสัญญาได้ทั้งหมด แต่ผ่านมา 8 เดือนกว่า ผลของการดำเนินการของรัฐบาลกลับยังไม่เป็นรูปธรรมอย่างที่คิดไว้ จึงถึงเวลาที่รัฐต้องทบทวนปัญหา

2.3.6 “อัดรัฐตั้งสมมุติฐานผิด” ไทยรัฐ 8 พ.ย. 2544, 8 นำเสนอเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านครั้งนี้ นพ.พลเดช ปิ่นประทีป ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกล่าวว่า รัฐตั้งสมมุติฐานผิดตั้งแต่แรกที่จะให้นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ทำให้เศรษฐกิจของประเทศชาติขยายตัว แต่ช่วงเดือนกรกฎาคม – กันยายน ที่ผ่านมาเห็นแล้วว่าเป็นไปไม่ได้ รัฐหวังจะให้เห็นผลเร็วเหมือนมอเตอร์ไซค์ แต่เป็นได้แค่จักรยาน สาเหตุเพราะรัฐไม่เข้าใจธรรมชาติของชาวบ้าน คือ เมื่อได้เงินกู้มาแล้ว จะนำไปใช้หนี้เพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าก่อน จากนั้นค่อยคิดว่าจะเอาไปทำอะไรซึ่งต้องรอผลในอีก 2 ปีข้างหน้า จึงจะเห็นผลอย่างที่คาดหวัง

“บทสัมภาษณ์ นพ.พลเดช ปิ่นประทีป (2544) กล่าวว่าขณะนี้ปล่อยเงินกู้ไปทั้งหมด 59,273 ล้านบาท ชาวบ้านส่วนใหญ่ก็ไปทำการด้านการเกษตร ซึ่งทำให้เกิดจุดอ่อนในด้านการหมุนเงินต้องใช้ระยะเวลาเป็นปีเกี่ยวกับบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านนั้นเป็นโครงการระยะสั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการจ้างงาน พัฒนาคอนให้มีประสิทธิภาพ และสิ่งที่สังคมคาดหวังจะให้บัณฑิตกองทุนหมู่บ้านไปสร้างความเข้มแข็งให้กับกองทุนนั้นเป็นไปได้อีก”

2.3.7 ศัลยา ประชาชาติ (2545 : 16) ได้นำเสนอข้อมูลกองทุนหมู่บ้านช่วยกระตุ้นให้เศรษฐกิจโตขึ้น 0.80% ได้นำเสนอผลการวิจัยไว้ 2 ชิ้น ได้แก่ งานวิจัยของธนาคารแห่งประเทศไทย ได้สำรวจพบว่าเงินกองทุนหมู่บ้านได้นำไปใช้จ่ายในกิจกรรมการผลิตถึง 89.1% และเงินเหล่านี้ระบุไว้ว่านำไปใช้จ่ายในภาคการเกษตรกรรม 61.2 % ซึ่งโครงการกองทุนหมู่บ้านดังกล่าวหวังผลในระยะยาว ดังนั้นรัฐควรติดตามอย่างใกล้ชิด และอีกงานวิจัยของกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา กรมการพัฒนาชุมชนได้สัมภาษณ์โดยการสุ่มพื้นที่ตัวอย่าง พบว่าส่วนใหญ่นำไปลงทุนในภาคการเกษตร 41.2% วัตถุประสงค์ส่วนใหญ่ก็เพื่อลงทุนเพิ่ม และที่สำคัญคือรัฐควรช่วยเหลือในด้านการฝึกฝนทักษะและพัฒนาอาชีพของประชาชน

#### การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นโครงการที่มุ่งสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพของกองทุนหมู่บ้าน เพื่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนนำไปสู่ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของชุมชนในระดับฐานราก มุ่งให้ชาวบ้านพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน สนับสนุนการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ และเพื่อความมีประสิทธิภาพใน

การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งรัฐได้จัดสรรงบประมาณแก่บัณฑิตให้เข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ โดยกำหนดให้นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ซึ่งโครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีประโยชน์ทั้งตัวนักศึกษาและเพื่อเชื่อมโยงและประสานงานของภาครัฐกับชุมชน ได้ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนที่เป็นจริง เป็นระบบอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้ต่อไป

สรุปผลการทบทวนเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้รับประโยชน์ในการทำสารนิพนธ์ ดังนี้

1. เอกสารของทางราชการ ช่วยให้ผู้วิจัยได้ความรู้พื้นฐานของ กทบ. เข้าใจนโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ สามารถกำหนดตัวแปร ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบในบริบทกองทุนหมู่บ้าน

2. เอกสารกองทุนหมู่บ้านหนองขามสระเพลง ช่วยให้ผู้วิจัยได้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านหนองขามสระเพลง วัตถุประสงค์ของกองทุน การสมัครเป็นสมาชิกกองทุน การขอกู้เงิน การพิจารณาให้กู้ และความรู้พื้นฐานของหมู่บ้านหนองขามสระเพลง ช่วยให้ผู้วิจัยกำหนดการประเมินได้ถูกต้อง ช่วยให้ผู้วิจัยได้ความรู้เกี่ยวกับบริบทชุมชน การดำเนินงาน ผลผลิต ทั้งหมู่บ้านโดยรวม และของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ขอกู้แต่ละราย

3. ข่าวดทความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับ กทบ. ช่วยให้ผู้วิจัยทราบถึงผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านในชุมชนต่างๆ ทราบผลการติดตาม ดำเนินงานของรัฐบาลทุกระยะ และช่วยให้ผู้วิจัยทราบสถานการณ์ปัจจุบันของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

.....

### บทที่ 3

#### วิธีดำเนินการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ เป็นการศึกษากรณีเฉพาะ บ้านหนองขามสระเพลง หมู่ที่ 4 ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งผู้ทำสารนิพนธ์ได้เข้าปฏิบัติงานตั้งแต่เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2544 ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยวิธีดำเนินการประเมินดังนี้

#### 1. รูปแบบการประเมิน

รูปแบบที่ประยุกต์ใช้ในการประเมินครั้งนี้คือ ซิปป์โมเดล ตามกรอบความคิดทฤษฎีที่ได้เสนอไว้ในบทที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย การประเมิน 4 องค์ประกอบ ทั้งระดับหมู่บ้านและระดับรายบุคคล (ผู้รู้) ดังนี้

1.1 การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)

1.2 การประเมินปัจจัย (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าของกระบวนการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)

1.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)

1.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้นจากกระบวนการบริหารจัดการกองทุน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)

#### 2. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ให้ข้อมูลสำหรับการประเมิน ได้แก่ ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบ้านหนองขามสระเพลง หมู่ที่ 4 ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีสถานภาพและบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ รวมทั้งราชการ เจ้าหน้าที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

2.1 คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	จำนวน	15	คน
2.2 สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน	109	คน
2.2.1 สมาชิกที่ได้รับอนุมัติให้กู้	จำนวน	59	คน
2.2.2 สมาชิกทั่วไป	จำนวน	50	คน
2.3 ชาวบ้านที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน	25	คน
2.4 ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโส ผู้นำกลุ่มอาชีพ	จำนวน	5	คน
2.5 ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง	จำนวน	2	คน



### 3. วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ประเมิน

#### 3.1 วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

##### 3.1.1 การสังเกตและบันทึก

การสังเกตและบันทึกเกี่ยวกับสภาพทั่วไปด้านต่างๆ ของหมู่บ้าน ตลอดจนการสังเกตและบันทึกขณะร่วมกิจกรรม ทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม

##### 3.1.2 การสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตัวแทนกลุ่ม ตลอดจนรายบุคคลในหมู่บ้านโดยใช้แบบรายงานต่างๆ (ปร.)

##### 3.1.3 การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน

3.1.4 การศึกษาเจาะลึกรายกรณี จากสมาชิกที่ได้รับอนุมัติเงินกู้จำนวน 5 รายที่มีวัตถุประสงค์การกู้แตกต่างกัน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบรายงานต่างๆ (ปร.) และแบบเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อใช้ในการสังเกต และการสัมภาษณ์ มีดังนี้

1. แบบรายงาน ปร. 1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)
2. แบบรายงาน ปร. 2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน)
3. แบบรายงาน ปร. 3 (แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคิดที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
4. แบบรายงาน ปร. 4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)
5. แบบรายงาน ปร. 5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
6. แบบรายงาน ปร. 6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
7. แบบรายงาน ปร. 7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาความชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน)
8. แบบรายงาน ปร. 8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์)
9. แบบรายงาน ปร. 9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์)
10. แบบรายงาน ปร. 10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน)
11. แบบรายงาน ปร. 11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี)
12. แบบรายงาน ปร. 12 (การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน)
13. แบบเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในลักษณะอื่นๆ

#### 4. ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลตามรูปแบบการประเมิน

จากกรอบความคิดทฤษฎีที่ได้นำเสนอไว้ในบทที่ 1 เมื่อนำมากำหนดเป็นตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล และวิธีเก็บข้อมูลของการประเมินทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ บริบท ปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้กู) ดังนี้

##### 4.1 การประเมินบริบท มีรายละเอียดตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินบริบท

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
CI-ประวัติความเป็นมาหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> <li>ที่มาของชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน</li> <li>คนกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งหมู่บ้านอพยพมาจากที่ไหน และเหตุใดจึงอพยพมา</li> <li>สภาพเดิมทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านมีสภาพอย่างไร</li> <li>อาชีพเดิม (อาชีพหลัก/รอง) คืออะไร</li> <li>อาชีพเดิมที่เลิกทำแล้วคืออะไร เพราะอะไรจึงเลิกทำ</li> <li>อาชีพใหม่ที่เพิ่มขึ้น</li> <li>การเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณูปโภค มีประมาณ พ.ศ. ไດ (ถนน, ไฟฟ้า, ประปา)</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>ผู้นำชุมชน</li> <li>ผู้อาวุโสในหมู่บ้าน</li> <li>ผู้นำกลุ่มอาชีพ</li> <li>ข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้ว</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>สัมภาษณ์ตามแบบบร. 1</li> <li>ศึกษาจากเอกสาร</li> </ol>

## ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C2-สภาพภูมิศาสตร์ ของหมู่บ้าน	1. ลักษณะที่ตั้ง หมู่บ้าน 2. อาณาเขตติดต่อกับ หมู่บ้านอื่น 3. แผนที่หมู่บ้าน	1. ข้อมูลจากเอกสาร 2. หมู่บ้าน 3. ผู้นำชุมชน	1. ศึกษาจากเอกสาร 2. สังเกต 3. สัมภาษณ์
C3-สภาพเศรษฐกิจ และสังคมของ หมู่บ้าน	1. อาชีพหลักและ อาชีพรองของ ชาวบ้าน 2. จำนวนพื้นที่ทำการ เกษตร 3. จำนวนที่ดินทำกิน โดยเฉลี่ย 4. จำนวนประเภท ร้านค้าในหมู่บ้าน 5. จำนวน โรงเรียน หมู่บ้าน 6. โรงงานอุตสาหกรรม - กรรม ในหมู่บ้าน 7. โรงเรียนในหมู่บ้าน (จำนวนครู/นักเรียน) 8. โรคที่เจ็บป่วย 9. สถานที่รักษาเมื่อ เจ็บป่วย	1. ผู้นำชุมชน 2. สถานีอนามัยตำบล 3. โรงเรียน 4. เกษตรตำบล 5. หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 1 2. สังเกต

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C4-วัฒนธรรม ประเพณี	1. จำนวนวัด/โบสถ์/ มัสยิด 2. จำนวนพระ/เณร/ บาทหลวง 3. ภาษาพื้นบ้าน 4. ประเพณีที่สำคัญ 5. ความเชื่อค่านิยมต่าง ๆ (ศาลปู่ตาฯ)	1. ผู้นำชุมชน 2. ผู้อาวุโส 3. ชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 1 2. ศึกษาจากเอกสาร 3. สังเกต
C5-โครงสร้างพื้นฐาน และทรัพยากร	1. จำนวนและสภาพ ของโครงสร้าง พื้นฐาน เช่น ถนน, ไฟฟ้า, ประปา, โทรศัพท์, ไปรษณีย์, หอกระจายข่าว, ศาลาประชาคม ฯลฯ 2. จำนวนและสภาพ ทรัพยากร เช่น ป่าไม้ แหล่งน้ำแร่ ฯลฯ ที่เป็น สาธารณประโยชน์	1. ผู้นำชุมชน 2. ชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 1 2. สังเกต

## ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C6-ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่ม และภูมิปัญญาท้องถิ่น	<ol style="list-style-type: none"> <li>ประเภทผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ</li> <li>กลุ่มต่างๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้าน (จำนวนสมาชิก,ทุนของกลุ่มกิจกรรมกลุ่ม, ปีก่อตั้ง)</li> <li>ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่างๆ (ชื่อ,อายุ ความเชี่ยวชาญ)</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>ผู้นำชุมชน</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 1</li> <li>สังเกต</li> </ol>
C7-โครงการพัฒนาที่ผ่านมา	<ol style="list-style-type: none"> <li>โครงการของภาครัฐ</li> <li>โครงการของภาคเอกชน</li> <li>โครงการที่ชาวบ้านทำขึ้นเอง (ชื่อโครงการ/กิจกรรมของโครงการ) (ย้อนหลัง 5 ปี)</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>ผู้นำชุมชน</li> <li>ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง</li> <li>ข้อมูลที่บันทึกไว้</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 1</li> <li>ศึกษาจากเอกสาร</li> <li>สังเกต</li> </ol>

## ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C8-ความเข้มแข็งของชุมชน	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. ความสามัคคี</li> <li>2. ความซื่อสัตย์</li> <li>3. การช่วยเหลือกัน</li> <li>4. การยกย่องคนทำความดี</li> <li>5. โอกาสในการเรียนรู้เพิ่มเติม</li> <li>6. อาชีพที่เลี้ยงครอบครัวได้</li> <li>7. ครอบครัวอบอุ่นรักใคร่ปรองดอง</li> <li>8. การรวมกลุ่ม</li> <li>9. การประชุม/เสวนาสมาเสมอ</li> <li>10. การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส</li> <li>11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม</li> <li>12. การจัดทำแผนงานแก้ปัญหาชุมชน</li> </ol>	1.ชาวบ้าน	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. สัมภาษณ์ตามแบบ</li> <li>บร. 2 ครั้งที่ 1</li> <li>(มาจากข้อมูลดิบ</li> <li>สัมภาษณ์ 30</li> <li>ครัวเรือน)</li> </ol>

## ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
<b>ระดับรายบุคคล</b>			
C9-อาชีพเดิม	1. อาชีพหลัก/รอง 2. ผลการประกอบอาชีพเดิม (เพียงพอต่อการเลี้ยงครอบครัวหรือไม่) 3. ปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
C10-สมาชิกในครอบครัว	1. สมาชิกในครอบครัวและรายละเอียด เช่น จำนวน, อายุ, สถานภาพสมรส, ระดับการศึกษา, ความสัมพันธ์กับหัวหน้าครอบครัว, การมีงานทำ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
C11-สภาพการอยู่อาศัย	1. มีบ้านเป็นของตนเองหรือไม่ ถ้าไม่มีพักอาศัยอย่างไร	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต
C12-รายได้ของครอบครัว	1. รายได้ของครอบครัวต่อเดือน 2. ความเพียงพอของรายได้ต่อรายจ่าย	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C13 – หนี้สินของ ครอบครัวก่อน กู้เงินกองทุน	1. จำนวนหนี้สินที่มีอยู่ ก่อนกู้เงินกองทุน 2. สาเหตุของการมี หนี้สิน 3. แหล่งเงินกู้	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม





## 4.2 การประเมินปัจจัย มีรายละเอียดตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินวิจัย

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
<b>ระดับหมู่บ้าน</b>			
I1-นโยบาย ระเบียบ แนวทางปฏิบัติ	1. รายละเอียดของ ระเบียบสำนัก นายกฯ 2. รายละเอียดของ ระเบียบกองทุนฯ	1. ระเบียบสำนัก นายกฯ 2. ระเบียบที่เกี่ยวข้อง กับกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง แห่งชาติ	1. ศึกษาจากเอกสาร
I2-การประชาสัมพันธ์ (เอาหมู่บ้านที่ตั้ง ว่าข้างสารมาแบบ ไหน โดยใช้สื่อ แบบใด	1. ช่วงเวลาที่มีการ ประชาสัมพันธ์ 2. ประเภทสื่อในการ ประชาสัมพันธ์ 3. ความทั่วถึงในการ ประชาสัมพันธ์ 4. เนื้อหาในการ ประชาสัมพันธ์	1. ผู้นำชุมชน 2. ชาวบ้าน 3. ส่วนราชการที่ เกี่ยวข้อง 4. ที่ทำการกองทุน หมู่บ้าน 5. เอกสารประชา สัมพันธ์	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต 3. ศึกษาจากเอกสาร
I3-คณะอนุกรรมการ ระดับอำเภอที่ เกี่ยวข้อง	1. จำนวนคณะอนุ กรรมการ 2. องค์ประกอบคณะ อนุกรรมการ 3. สัดส่วนกรรมการ ภาคประชาชน 4. การปฏิบัติหน้าที่	1. พัฒนาชุมชน 2. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร

## ตารางที่ 4 (ต่อ)

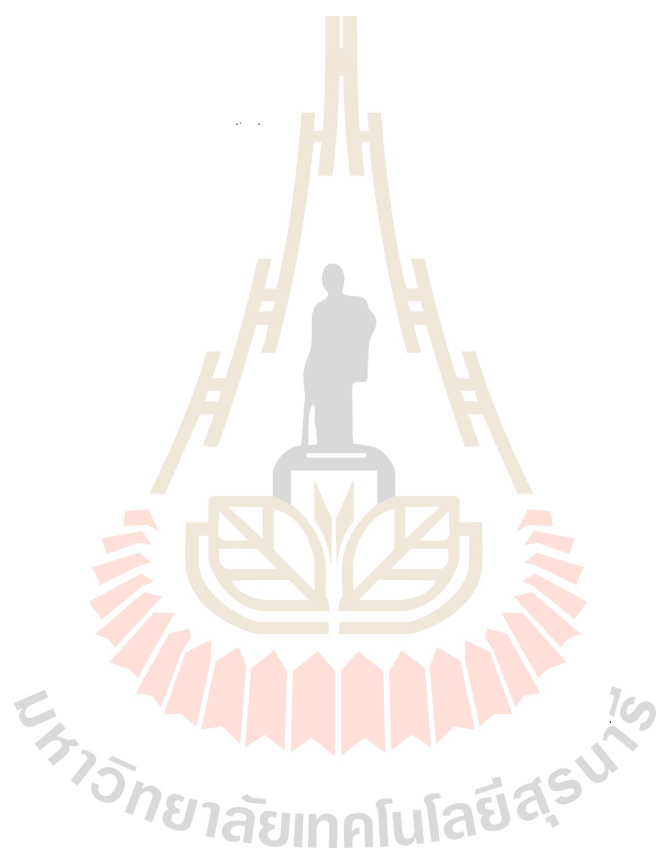
ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
I4-คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. จำนวน 2. คุณสมบัติ 3. วิธีการได้มา 4. การพ้นจาก ตำแหน่ง 5. ระยะเวลาในการ ดำรงตำแหน่ง	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุน หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 4 2. ศึกษาจากเอกสาร
I5-การเตรียมความ พร้อม การสร้าง ความรู้ ความเข้าใจ แก่คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน และชาวบ้าน	1. วิธีในการเตรียม ความพร้อม 2. เนื้อหาในการเตรียม ความพร้อม 3. จำนวนครั้งในการ เตรียมความพร้อม 4. หน่วยงาน/องค์กร ที่ทำหน้าที่ในการ เตรียมความพร้อม	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ส่วนราชการ 3. ชาวบ้าน 4. ผู้นำชุมชน	1. สัมภาษณ์ชาวบ้าน ตามแบบ บร.3, บร. 9, (จากข้อมูล ดิบ 30 ครั้วเรือน) 2. สัมภาษณ์คณะ กรรมการกองทุน หมู่บ้าน
I6-เงินกองทุน 1 ล้าน บาท	1. วันที่ได้รับอนุมัติ 2. การเก็บรักษาเงิน	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์
I7-เงินทุนสะสมอื่นๆ	1. ประเภท/จำนวน/ ที่มา และการเก็บ รักษาเงินทุนสะสม อื่นๆ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. ศึกษาตนเอง 2. ศึกษาจากเอกสาร

## ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
I8-บัณฑิตกองทุน	1. ประวัติส่วนตัว ชื่อ, วุฒิการศึกษา, อายุ, เพศ, ภูมิลำเนา, สถานภาพสมรส, ความสามารถพิเศษ (ถ้ามี) 2. บทบาทหน้าที่	1. บัณฑิตกองทุน หมู่บ้าน 2. คู่มือนักศึกษา	1. ศึกษาเอง 2. ศึกษาจากเอกสาร
<b>ระดับบุคคล</b>			
I9-จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ	1. จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 11
I10-จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้	1. จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้ 2. ที่มาของเงินทุน	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
I11-วัตถุประสงค์การกู้เงินตามโครงการ	1. วัตถุประสงค์การกู้เงินตามโครงการ	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 11
I12-สถานที่วัสดุอุปกรณ์และวัตถุดิบในการประกอบอาชีพ	1. สถานที่ในการประกอบอาชีพ 2. วัสดุอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ 3. วัตถุดิบในการประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์
I13-ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ	1. ความรู้และทักษะที่มีอยู่	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
II4-จำนวนแรงงาน	1. จำนวนแรงงานที่ใช้ในการประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร. 11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม



### 4.3 การประเมินกระบวนการ มีรายละเอียดตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินโครงการ

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
<b>ระดับหมู่บ้าน</b>			
PC1-การจัดทำ ระเบียบกองทุน หมู่บ้าน	1. กระบวนการในการ จัดทำระเบียบ กองทุนหมู่บ้าน 2. ผู้มีส่วนร่วมในการ จัดทำ 3. ปัญหาอุปสรรคใน การจัดทำ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุน หมู่บ้าน 3. ระเบียบกองทุน หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม จากคณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน และชาวบ้าน
PC2-การจัดทำเอกสาร ขอขึ้นทะเบียน	1. กระบวนการในการ จัดทำเอกสารขอขึ้น ทะเบียน 2. ผู้มีส่วนร่วมในการ จัดทำ 3. ปัญหาอุปสรรคใน การจัดทำ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์
PC3-ระเบียบบัญชี กองทุน	1. จำนวนบัญชีที่จัดทำ (จำนวนเล่ม) 2. ชื่อบัญชี เช่น บัญชี ลูกหนี้,บัญชีเงิน สัจจะ 3. ความเป็นปัจจุบัน 4. ผู้จัดทำ 5. ปัญหาอุปสรรคใน การจัดทำ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีกองทุน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร

## ตารางที่ 5 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PC4-กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน			
PC4.1-การรับสมัคร	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. ช่วงเวลาในการรับสมัครและเหตุผล</li> <li>2. ค่าธรรมเนียมการสมัครและเหตุผล</li> <li>3. ขั้นตอนการรับสมัครและเหตุผล</li> <li>4. คุณสมบัติผู้สมัครและเหตุผล</li> <li>5. ปัญหาอุปสรรค</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน</li> <li>2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.4</li> <li>2. สัมภาษณ์จากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน</li> <li>3. ศึกษาจากเอกสาร</li> </ol>
PC4.2-การหมดสมาชิกภาพ	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. การหมดสมาชิกภาพและเหตุผล</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน</li> <li>2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.4</li> <li>2. สัมภาษณ์เพิ่มเติมจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน</li> <li>3. ศึกษาจากเอกสาร</li> </ol>
PC4.3-ประเภทสมาชิก	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. การกำหนดประเภทสมาชิกและเหตุผล</li> </ol>		
PC4.4-การทำทะเบียนสมาชิก	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. ความเป็นปัจจุบันในการจัดทำ</li> <li>2. ปัญหาอุปสรรค</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน</li> <li>2. เอกสารด้านทะเบียนสมาชิก</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. สัมภาษณ์</li> <li>2. ศึกษาจากเอกสาร</li> </ol>

## ตารางที่ 5 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PC5-กิจกรรมเกี่ยวกับ			
การกู้เงินกองทุน			
หมู่บ้าน			
PC5.1-ขั้นตอนการ	1. ขั้นตอนในการขอกู้	1. คณะกรรมการ	1. สัมภาษณ์
ขอกู้	2. เอกสารเกี่ยวกับการ	กองทุนหมู่บ้าน	2. ศึกษาจากเอกสาร
	ขอกู้	2. สมาชิกกองทุน	
	3. ปัญหาอุปสรรค	หมู่บ้าน	
		3. ระเบียบกองทุน	
		หมู่บ้าน	
		4. เอกสารโครงการ	
		การขอกู้	
PC5.2-การคัดเลือกผู้กู้	1. หลักเกณฑ์ในการ	1. คณะกรรมการ	1. สัมภาษณ์ตามแบบ
	คัดเลือกและเหตุผล	กองทุนหมู่บ้าน	บร. 4
	2. วิธีการคัดเลือกและ		2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
	เหตุผล		
	3. ปัญหาอุปสรรค		
PC5.3-การโอนเงินให้	1. ขั้นตอนในการ	1. คณะกรรมการ	1. สัมภาษณ์
ผู้กู้	โอนเงิน	กองทุนหมู่บ้าน	2. ศึกษาจากเอกสาร
	2. ปัญหาอุปสรรค	2. สมาชิกกองทุน	
		หมู่บ้านที่ได้รับ	
		เงินกู้	
		3. หลักฐานการโอนเงิน	
PC5.4-การรับชำระหนี้	1. ขั้นตอนในการรับ	1. คณะกรรมการ	1. สัมภาษณ์
	ชำระหนี้	กองทุนหมู่บ้าน	
	2. ปัญหาอุปสรรค	2. สมาชิกเงินทุน	
		หมู่บ้านที่ส่งเงินคืน	
		3. เอกสารในการจัดส่ง	
		เงินคืน	

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PC6-การส่งเสริมการ ใช้เงินกู้			
PC6.1-การแนะนำวิธี ทำธุรกิจ	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. ผู้แนะนำ</li> <li>2. ประเด็นในการแนะนำ</li> <li>3. วิธีการแนะนำ</li> <li>4. จำนวนครั้งในการแนะนำ</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน</li> <li>2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. สัมภาษณ์</li> </ol>
PC6.2-การช่วยหา ตลาด	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. ผู้ที่ช่วยหาตลาด</li> <li>2. วิธีในการส่งเสริมการตลาด</li> <li>3. ปัญหาอุปสรรค</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน</li> <li>2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. สัมภาษณ์</li> </ol>
PC7-การตรวจสอบ การใช้เงินกู้	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. ผู้ที่ทำการตรวจสอบ</li> <li>2. วิธีการตรวจสอบ</li> <li>3. จำนวนครั้งในการตรวจสอบ</li> <li>4. ปัญหาอุปสรรค</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน</li> <li>2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. สัมภาษณ์</li> </ol>
PC8-การจัดทำ รายงานและ เผยแพร่การ ดำเนินงาน	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. ประเภทรายงานที่จัดทำ</li> <li>2. ประเภทผลงานที่มีการเผยแพร่</li> <li>3. วิธีการเผยแพร่ผลการดำเนินงาน</li> <li>4. ปัญหาอุปสรรค</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน</li> <li>2. สมาชิกและชาวบ้าน</li> <li>3. เอกสารการจัดทำรายงาน</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. สัมภาษณ์</li> <li>2. สังเกต</li> <li>3. ศึกษาจากเอกสาร</li> </ol>



## ตารางที่ 5 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PC9-การจัดสรรผล ประโยชน์	1. สัดส่วนในการจัด สรรและเหตุผล	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุน หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
PC10-การสร้างเครือ ข่ายการเรียนรู้ โดยบัณฑิต กองทุน	1. ประเภทเครือข่าย 2. กลุ่มคนที่เข้ามา รวมเครือข่าย 3. วิธีการสร้างเครือ ข่าย 4. ความพึงพอใจของ ผู้เข้าร่วมเครือ ข่าย 5. ประโยชน์ที่ได้รับ จากการสร้าง เครือข่าย 6. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. บัณฑิตกองทุน 3. สมาชิกกองทุน หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกตแบบมี ส่วนร่วม
<b>ระดับรายบุคคล</b>			
PC11-การใช้จ่ายเงิน กู้	1. รายละเอียดการใช้ จ่าย	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้ 2. บัญชีการใช้จ่ายเงิน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. ศึกษาจากเอกสาร 3. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
PC12-การหาความรู้ เพิ่มเติม	1. วิธีการหาความรู้ เพิ่มเติม	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	1. สังเกตจากการ เสวนาตามแบบ บร.6
PC13-การหาตลาด	1. วิธีการหาตลาด 2. ผู้ที่ช่วยเหลือแนะนำ ในการหาตลาด	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์

## ตารางที่ 5 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บมูล
PC14-การทำบัญชีใช้ จ่ายเงิน	1. การจัดทำบัญชี (มี/ไม่มี) 2. ผู้ช่วยเหลือแนะนำ การจัดทำบัญชี	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้ 2. บัญชีการใช้จ่ายเงิน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร



4.4 การประเมินผลผลิต มีรายละเอียดตามตารางที่ 6  
 ตารางที่ 6 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินผลผลิต

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
<b>ระดับหมู่บ้าน</b>			
PD1-จำนวนสมาชิก กองทุน	1. จำนวนสมาชิกเดิม (ณ วันเริ่มตั้ง กองทุน) 2. จำนวนสมาชิกที่มี การเพิ่มขึ้น/ลดลง (31 ก.ค. 45) 3. เหตุที่สมาชิกเพิ่ม ขึ้น/ลดลง	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ทะเบียนสมาชิก กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม 3. ศึกษาจากเอกสาร
PD2-จำนวนผู้ได้เงินกู้	1. จำนวนครั้งที่มีการ อนุมัติ 2. จำนวนผู้ยื่นกู้และผู้ ได้รับอนุมัติให้กู้แต่ ละครั้ง 3. จำนวนผู้ได้รับ อนุมัติให้กู้ต่อ จำนวนสมาชิก กองทุนหมู่บ้านทั้ง หมด (31 ก.ค. 45) 4. จำนวนผู้ได้รับ อนุมัติให้กู้ จำแนก ตาม บร.4 ข้อ 5	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร

## ตารางที่ 6 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PD3-ยอดเงินที่ให้กู้	1. ยอดเงินที่มีผู้มาขอ กู้และยอดเงินที่ได้ รับอนุมัติแต่ละครั้ง 2. ยอดเงินที่ได้รับ อนุมัติให้กู้ทั้งหมด (31 ก.ค. 45) 3. ยอดเงินกู้ที่ได้รับ อนุมัติจำแนกตาม บร.4 ข้อ 5 นับถึง 31 ก.ค. 45	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร
PD4-จำนวนผู้ชำระคืน ตามกำหนด	1. จำนวนผู้ชำระ คืนตามกำหนด (31 ก.ค. 45) 2. จำนวนผู้ที่ไม่ชำระ คืนตามกำหนด (31 ก.ค. 45)และ เหตุผล 3. การแก้ไขปัญหา เมื่อผู้กู้ไม่ชำระคืน กำหนด	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม 3. ศึกษาจากเอกสาร
PD5-ยอดเงินที่มีการ ชำระคืน	1. ยอดเงินที่ชำระ คืนนับถึง 31 ก.ค. 45 จำแนกเป็น เงินต้น, ดอกเบี้ย, ค่าปรับ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร

## ตารางที่ 6 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PD6-กองทุนสะสม	1. ยอดเงินกองทุน สะสมแยกประเภท ตาม 17 2. การใช้ประโยชน์ จากกองทุนสะสม	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีเงินฝาก กองทุนสะสม	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
PD7-การใช้เงินตาม วัตถุประสงค์	1. จำนวนผู้กู้ที่ใช้เงิน ตามวัตถุประสงค์ โครงการ 2. จำนวนผู้กู้ที่ใช้เงิน ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ โครงการ 3. เหตุผลที่ไม่ใช้เงิน ตามวัตถุประสงค์ โครงการ	1. ผู้ตรวจสอบตาม PC7	1. สัมภาษณ์ผู้ ตรวจสอบ
PD8-ทัศนคติของ ชุมชนต่อกองทุน	1. ทัศนคติต่อการ การกองทุนหมู่บ้าน ในเชิงบวก/ลบ 2. ทัศนคติต่อกองทุน 1 ล้านบาทในเชิง บวก/ลบ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกและชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.9 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
PD9-การเกิดเครือข่าย องค์กรการเรียนรู้ (หลักจากทำ PC10)	1. ประเภทเครือข่าย ที่เกิดขึ้น 2. กิจกรรมของเครือ ข่ายที่เกิดขึ้น 3. ปัจจัยที่ก่อให้เกิด องค์กรเครือข่าย	1. บัณฑิตกองทุน	1. รายงานปฏิบัติ งานของบัณฑิต กองทุน(ตัวเอง)

## ตารางที่ 6 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PD10-การเรียนรู้เพื่อ การพึ่งพา ตนเอง	1. ประสบการณ์/การ เรียนรู้จากการ ดำเนินงานกองทุน หมู่บ้าน  2. ประสบการณ์/การ เรียนรู้จากการเป็น สมาชิกกองทุนหมู่ บ้าน	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน  2. สมาชิกกองทุน หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.10
PD11-ความเข้มแข็ง ของชุมชนที่เกิด จากกองทุนหมู่ บ้าน	1. ความสามัคคี 2. ความซื่อสัตย์ 3. การช่วยเหลือกัน 4. การยกย่องคนทำ ความดี 5. โอกาสในการหา ความรู้เพิ่มเติม 6. จำนวนครอบครัวที่ มีอาชีพเลี้ยงตัวได้ 7. ครอบครัวอบอุ่น รักใคร่ปรองดอง 8. การรวมกลุ่ม 9. การประชุม/เสวนา สม่ำเสมอ 10. การช่วยเหลือผู้ ด้อยโอกาส 11. มีผู้ที่มีคุณธรรม ยุติธรรม 12. การจัดทำแผนงาน แก้ปัญหาชุมชน	1. สมาชิกและชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.2 และบร.7 (จากข้อมูลดิบ 30 ครัวเรือน)  2. สังเกต

## ตารางที่ 6 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
	13. ตัวชี้วัดความเข้ม แข็งของชุมชนตาม ทัศนะของชาวบ้าน		
<b>ระดับรายบุคคล</b>			
PD12-ผลที่ได้รับตาม วัตถุประสงค์ ของการกู้			
PD12.1-ผล โดยตรง	1. ผลการใช้เงินกู้ตาม วัตถุประสงค์ของ โครงการ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติ เงินกู้	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต
PD12.2-ผล โดยอ้อม	1. ประสิทธิภาพ 2. การยอมรับของ ชุมชน	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติ เงินกู้	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกตตามแบบ บร.10

## 5. ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินกับตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษาหมู่บ้านหนองขามสระเพลง หมู่ที่ 4 ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ครั้งนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์การประเมินไว้ 4 ประการ ตามที่ได้เสนอไว้ในบทที่ 1 และดำเนินการประเมินโดยใช้รูปแบบชีพท์ ซึ่งมีตัวชี้วัด แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลดังรายละเอียดในหัวข้อที่ 3 ข้างต้น เพื่อแสดงให้เห็นว่าการเก็บรวบรวมข้อมูลตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน สามารถนำมาใช้ในการตอบประเด็นต่างๆ ของวัตถุประสงค์ของการประเมิน ผู้ทำสารนิพนธ์จึงแสดงความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน ดังตารางที่ 5 ต่อไปนี้

ตารางที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินกับตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน

วัตถุประสงค์ในการประเมิน	องค์ประกอบการประเมิน			
	C	I	P	P
1. เพื่อศึกษาว่ากระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านหนองขามสระเพลง หมู่ 4 ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา บรรลุเป้าหมายต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด				
1.1 การมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพสร้างงาน สร้างรายได้ หรือ สวัสดิการของสมาชิก		16 17 19	PC5 PC9 ---	PD1-PD9
1.2 ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน		14	PC1-PC9	
1.3 การมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง การสร้างศักยภาพของตนเองและและการสร้างเศรษฐกิจแบบเพียงพอ			PC1-PC14	PD9 PD10
1.4 เศรษฐกิจได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกัน		12 15 19	PC10 PC11	PD2-PD6 PD8,PD10
1.5 ประชาชนมีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม			PC10	PD8-PD12



ตารางที่ 7 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ในการประเมิน	องค์ประกอบการประเมิน			
	C	I	P	P
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายตามข้อ 1	C1-C8	I1-I4 I8-I15	PC1-PC10 PC11-PC14	PD8
3. เพื่อศึกษาว่ามีการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ไคบัง และทำให้เกิดความเชื่อมโยงภายในระหว่างหมู่บ้าน/ตำบล		I3 I8	PC10	PD9
4. เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนและที่กำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	C8			PD11

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 การวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ การคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6.2 การวิเคราะห์โดยไม่ใช้สถิติ ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ การศึกษาเอกสาร และข้อมูลที่มีการบันทึกไว้

.....

## บทที่ 4

### ผลการวิเคราะห์ติดตามการประเมินโครงการ

หลังจากผู้ทำสารนิพนธ์ได้เก็บรวบรวมข้อมูลตามตัวชี้วัดต่างๆ ซึ่งประยุกต์จากรูปแบบการประเมินแบบซิฟฟ์ ดังกำหนดรายละเอียดไว้ในบทที่ 3 เมื่อนำมาวิเคราะห์โดยจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการครั้งนี้ ผลการวิเคราะห์แบ่งได้เป็น 5 ตอน ดังนี้

#### ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของบ้านหนองขามสระเพลง หมู่ที่ 4

##### 1.1 ประวัติความเป็นมา

บ้านหนองขามสระเพลง ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา สาเหตุที่ตั้งชื่อว่า บ้านหนองขามสระเพลง เนื่องจากในสมัยก่อนที่ตั้งของหมู่บ้านในปัจจุบันมีต้นไม้ชนิดหนึ่ง เรียกว่า ต้นมะขามขึ้นอยู่เป็นจำนวนมาก เมื่อมาสร้างบ้านเรือนแล้วได้ขุดบ่อขึ้นมาเก็บกักน้ำเพื่อใช้อุปโภค บริโภค และใช้ทำการเกษตรเมื่อขุดบ่อเสร็จแล้วได้หาเพลงโคราชมาทดลองชาวบ้านจึงเรียกชื่อหมู่บ้านว่าบ้านหนองขามสระเพลงตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา จนถึงปัจจุบัน คนกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งหมู่บ้านยังไม่ปรากฏหลักฐานที่แน่ชัดว่าอพยพมาจากที่ใด แต่สันนิษฐานว่าน่าจะมาจากจับจองขยายที่ทำกินเพิ่มขึ้น จึงออกมาอาศัยอยู่ตามหัวไร่ปลายนา เพื่อทำการเกษตร เมื่อมีลูกหลานสืบต่อกันมามากขึ้นจึงอาศัยอยู่เป็นการถาวร สภาพเดิมทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านมีสภาพล้อมรอบไปด้วยทุ่งนาและมีลำน้ำมูลไหลผ่านทางด้านทิศตะวันออกของหมู่บ้าน

สำหรับการเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณูปโภคในหมู่บ้านเริ่มจากปี พ.ศ. 2520 ได้มีถนนลูกรังตัดผ่านเข้ามาในหมู่บ้านแทนถนนเดิมซึ่งเป็นทางเกวียน ความยาวประมาณ 3,000 เมตร ปี พ.ศ. 2531 ไฟฟ้าเข้ามาสู่หมู่บ้าน

##### 1.2 สภาพภูมิศาสตร์

บ้านหนองขามสระเพลง ตั้งอยู่ หมู่ 4 ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ลักษณะที่ตั้งของหมู่บ้านเป็นที่ลุ่มล้อมรอบด้วยทุ่งนา มีลำน้ำรางโค ซึ่งแยกตัวมาจากลำน้ำมูลไหลผ่านหมู่บ้านทางด้านทิศตะวันออกของหมู่บ้าน หมู่บ้านหนองขามสระเพลงอยู่ห่างจากตัวอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมาทางทิศตะวันออกระยะทางประมาณ 12 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 1,030 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดกับ	บ้านโนนมะกอก
ทิศใต้	ติดกับ	บ้านหนองพะลาน
ทิศตะวันออก	ติดกับ	บ้านจี่ตู่
ทิศตะวันตก	ติดกับ	บ้านหนองสมอ

### 1.3 การขยายตัวของประชากรและชุมชน

ปัจจุบันหมู่บ้านหนองขามสระเพลงมีครัวเรือนทั้งหมด 92 ครัวเรือน มีบ้าน 92 หลังคาเรือน มีประชากรทั้งหมด 432 คน ชาย 199 คน หญิง 233 คน จำแนกได้ดังนี้

ประชากรวัย 1 วัน - 3 ปีเต็ม	จำนวน	18 คน
3 ปี 1 วัน - 6 ปีเต็ม	จำนวน	17 คน
6 ปี 1 วัน - 12 ปีเต็ม	จำนวน	41 คน
12 ปี 1 วัน - 14 ปีเต็ม	จำนวน	26 คน
15 ปี 1 วัน - 18 ปีเต็ม	จำนวน	18 คน
18 ปี 1 วัน - 50 ปีเต็ม	จำนวน	236 คน
50 ปี 1 วัน - 60 ปีเต็ม	จำนวน	32 คน
60 ปี 1 วัน ขึ้นไป	จำนวน	42 คน
คนพิการ	จำนวน	2 คน

### 1.4 สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน

อาชีพหลักของชาวบ้านคือ อาชีพทำนาและทำการเกษตร อาชีพค้าขาย เลี้ยงสัตว์ และเป็นลูกจ้างในเขตอุตสาหกรรมสุรนารี ในหมู่บ้านมีจำนวนพื้นที่ทำการเกษตร 1,030 ไร่ จำนวนที่ดินทำกินโดยเฉลี่ย 12 ไร่ / ครอบครัวยังมีร้านค้าในหมู่บ้าน 6 ร้านโดยทั้ง 6 ร้านจำหน่ายสินค้าที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน โรงเรียนในหมู่บ้านยังไม่มี เด็กนักเรียนต้องเดินทางไปเรียนหนังสือยังหมู่บ้านใกล้เคียง คือโรงเรียนบ้านหนองสมอประชาพัฒนา และโรงเรียนบ้านทับช้าง ด้านสุขภาพอนามัยชาวบ้านส่วนใหญ่เมื่อป่วยไม่สบายได้ไปรักษาที่สถานีอนามัยบ้านหนองพะลาน ซึ่งอยู่ห่างจากหมู่บ้านประมาณ 3 กม. และที่โรงพยาบาลมหาราช ในตัวจังหวัดนครราชสีมา

### 1.5 วัฒนธรรมประเพณี

หมู่บ้านหนองขามสระเพลงยังไม่มีการจัดตั้งวัดขึ้นในหมู่บ้าน การไปทำบุญในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาต่าง ๆ จะไปทำที่วัดบ้านหนองพะลาน ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากหมู่บ้านมาก

นัก ภาษาพื้นบ้านที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารในหมู่บ้านคือ ภาษาถิ่นโคราช และภาษาไทยภาคกลาง ประเพณีที่สำคัญของหมู่บ้านได้แก่ ประเพณีสงกรานต์ ชาวบ้านจะมีการร่วมกันทำบุญตักบาตร รดน้ำคำหัวขอพรจากผู้สูงอายุในหมู่บ้าน นอกจากนี้ยังมีประเพณีทำบุญวันส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปี ใหม่ ประเพณีบวชนาค ในด้านความเชื่อนั้นชาวบ้านยังมีความเชื่อในเรื่องของผี สังกะตจากเวลา เจ็บป่วยหรือไม่สบายชาวบ้านจะมีการไหว้ผี เพื่อขอให้ช่วยให้หายจากความเจ็บป่วยดังกล่าว นอกจากนี้ยังมีความเชื่อในเรื่องของโหราศาสตร์ โชคชะตาครีต่าง ๆ ด้วย

### 1.6 โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากร

ในปัจจุบันบ้านหนองขามสระเพลงมีถนนเข้าสู่หมู่บ้าน 1 สาย เป็นถนนลาดยางของ หน่วยงาน รพช. ซึ่งสร้างต่อบ้านหนองสมอ ถึงบ้านขี้คูนเขตอำเภอโชคชัยผ่านหมู่บ้าน ไฟฟ้า เข้ามาสู่หมู่บ้านเมื่อ พ.ศ. 2531 ชาวบ้านใช้ไฟฟ้าทั้งสิ้น 92 ครัว ระบบน้ำใช้ในการอุปโภค บริโภค ชาวบ้านจะขุดบ่อบาดาลขึ้นมาใช้ ในหมู่บ้านมีโทรศัพท์สาธารณะ 2 เครื่อง สภาพใช้งาน ได้ไม่ดีเท่าที่ควร ส่วนโทรศัพท์มือถือมีจำนวนทั้งสิ้น 11 เครื่อง หอกระจายข่าวมีจำนวน 1 แห่ง สภาพยังใช้งานได้ดี ศาลาประชาคมมีจำนวน 1 แห่ง เป็นสถานที่สำหรับใช้เมื่อหมู่บ้านมีการ ประชาคมหมู่บ้านหรือมีงานประเพณีต่าง ๆ ในหมู่บ้าน

### 1.7 ผู้นำชุมชน และการรวมกลุ่ม

หมู่บ้านหนองขามสระเพลงมีผู้นำชุมชนที่เป็นทางการ 5 คนด้วยกันประกอบไปด้วย

- |                         |                      |
|-------------------------|----------------------|
| 1. นายเหมือน แจกมะคัน   | ผู้ใหญ่บ้าน          |
| 2. นายแอ้น หน่อทองกลาง  | ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน   |
| 3. นายบุญธรรม นอกกระโทก | ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน   |
| 4. นายพัชระ ดีดวงแก้ว   | สมาชิกอบต. หมู่ที่ 4 |
| 5. นายอึ้ง กุยแก้วพะเนา | สมาชิกอบต. หมู่ที่ 4 |

ผู้นำที่ไม่เป็นทางการ ได้แก่หัวหน้าคุ้มต่างๆ กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุข

(อสม.) คณะกรรมการหมู่บ้านทุกท่าน

กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในหมู่บ้าน

1. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองขามสระเพลง จัดตั้งปี 2543 สมาชิก จำนวน 47 ราย เงินทุนเริ่มแรกจำนวน 100,000 บาท ปัจจุบันชาวบ้านกู้ไปซื้อปุ๋ย เพื่อทำการเกษตร
2. กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ ประจำหมู่บ้าน มีจำนวนสมาชิก 71 ราย
3. ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เงินทุน 12,500 บาท

1. โครงการสร้างถังเก็บกักน้ำ โดยกรมโยธาธิการ กระทรวงมหาดไทย ปี พ.ศ. 2540
2. โครงการปรับปรุงถนนลูกรังภายในหมู่บ้าน โดยหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียง พ.ศ. 2543
3. โครงการแก้ไขปัญหาคความยากจน (กข.คจ.) หน่วยงานกรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2544
4. โครงการเสียดตามสาย โดยองค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียง ปี พ.ศ. 2544
5. โครงการสร้างศาลากลางหมู่บ้าน โดยประชาร่วมใจ ปี พ.ศ. 2544

## ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับหมู่บ้าน จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน

### วัตถุประสงค์ข้อ 1 การบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน

#### 2.1 การมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือเพิ่มสวัสดิการแก่สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

บ้านหนองขามสระเพลง หมู่ 4 ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ได้รับอนุมัติให้ก่อตั้งกองทุนหมู่บ้านเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2544 ได้รับเงินโอนเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2544 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเก็บรักษาเงินกองทุน 1 ล้านบาทไว้ที่ธนาคารออมสิน สาขาประจวบคีรีขันธ์ เลขที่บัญชี ธนาคารกองทุนล้านบาท คือ 06 – 4318 -20 - 011088 - 2 เงินทุนสะสมอื่น ๆ ประกอบด้วย เงินค่าหุ้นสมาชิกจำนวน 109 ราย รายละ 10 หุ้นๆละ 10 บาท เป็นเงิน 13,176 บาท เก็บรักษาไว้ที่ธนาคารออมสิน สาขาประจวบคีรีขันธ์ เลขที่บัญชี 06 – 4318 -20 – 014424 – 4 โดยจำนวนเงินที่ผู้ได้รับอนุมัติให้กู้เพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ รวมทั้งเป็นเงินทุนหมุนเวียนในครอบครัว เช่น

นายเข้ม แจกแดงพะเนา ได้รับอนุมัติให้กู้จำนวนเงิน 15,000 บาท เพื่อลงทุนประกอบอาชีพเปิดร้านบริการขายของชำ

นางรูน นอกกระโทก ได้รับอนุมัติให้กู้จำนวนเงิน 15,000 บาท เพื่อลงทุนประกอบอาชีพทำการเกษตรในการปลูกแตงน้ำหยด

นายเอ็น หน่อทองกลาง ได้รับอนุมัติให้กู้จำนวนเงิน 15,000 บาทเพื่อลงทุนประกอบอาชีพเลี้ยงไก่

นายพัชระ ดิดวงแก้ว ได้รับอนุมัติให้กู้จำนวนเงิน 15,000 บาท เพื่อลงทุนประกอบอาชีพเลี้ยงหมู

นางเลียง ดิดวงแก้ว ได้รับอนุมัติให้กู้จำนวนเงิน 15,000 บาท เพื่อลงทุนประกอบเปิดร้านขายของชำและก๋วยเตี๋ยว

### การกู้เงินกองทุนหมู่บ้านหนองขามสระเพลง มีขั้นตอนการขอผู้ดังนี้

1. สมาชิกที่จะกู้เงินยื่นคำขอกู้เงินได้ที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
2. ผู้กู้เงินต้องเขียนวัตถุประสงค์โครงการอย่างชัดเจน และเป็นโครงการที่สามารถเป็นไปได้ทางการตลาด และคุ้มค่าต่อการลงทุน
3. คณะกรรมการกองทุนพิจารณาอนุมัติเงินกู้ให้แก่สมาชิก
4. ผู้ได้รับอนุมัติเงินกู้จะต้องทำสัญญาไว้กับคณะกรรมการกองทุนตามแบบและเงื่อนไขที่กำหนด โดยที่จะต้องมีส่วนทะเบียนบ้านและสำเนาบัตรประชาชน จำนวน 3 ชุด และมีผู้ค้ำประกันจำนวน 2 คน

**ปัญหาอุปสรรค** คือ เนื่องจากกองทุนหมู่บ้านเป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลรวมทั้งเป็นเรื่องใหม่ซึ่งชาวบ้านยังไม่มีความรู้ความเข้าใจว่าการจะกู้เงินกองทุนหมู่บ้านนั้นต้องทำอะไรบ้าง รวมทั้งไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของเงินกองทุนชัดเจนเพียงพอ

#### หลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้กู้

1. เป็นผู้ที่พักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านหนองขามสระเพลง เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 3 เดือน ก่อนการจัดตั้งกองทุน
2. เป็นผู้ที่มีนิสัยดีงาม มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นชอบด้วยหลักการของกองทุนและสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการของกองทุน
3. เป็นผู้พร้อมจะปฏิบัติตามระเบียบกองทุนหมู่บ้าน
4. เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุน ได้มีมติเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิกกองทุน
5. อดทน เสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ
6. ต้องถือหุ้นอย่างน้อย 10 หุ้นๆ ละ 10 บาท

#### วิธีการคัดเลือกสมาชิกผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน ประกอบไปด้วย

1. พิจารณาคัดเลือกจากลักษณะโครงการที่สมาชิกผู้ไปลงทุนประกอบอาชีพว่ามีความคุ้มค่าต่อการลงทุนมากน้อยเพียงใด
2. ลักษณะนิสัยของสมาชิกผู้ขอเงิน
3. ความเสี่ยงที่จะเกิดหนี้สูญ ในกรณีที่ผู้กู้ไม่ชำระเงินกองทุนตามสัญญา
4. พิจารณาจากประวัติการชำระหนี้กองทุนอื่น ๆ ภายในหมู่บ้าน ว่ามีประวัติการชำระคืนที่ดีมากน้อยเพียงใด

**ปัญหาอุปสรรค** เนื่องจากสังคมชนบทเป็นสังคมระบบเครือญาติ การที่คณะกรรมการกองทุนจะพิจารณาไม่ให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดซึ่งขาดคุณสมบัติเข้ามาเป็นสมาชิกกองทุนเป็นเรื่องที่ยากต่อการตัดสินใจของคณะกรรมการเพราะส่วนใหญ่ก็เป็นคนที่รู้จักสนิทสนมกัน

### ขั้นตอนในการโอนเงินให้ผู้กู้

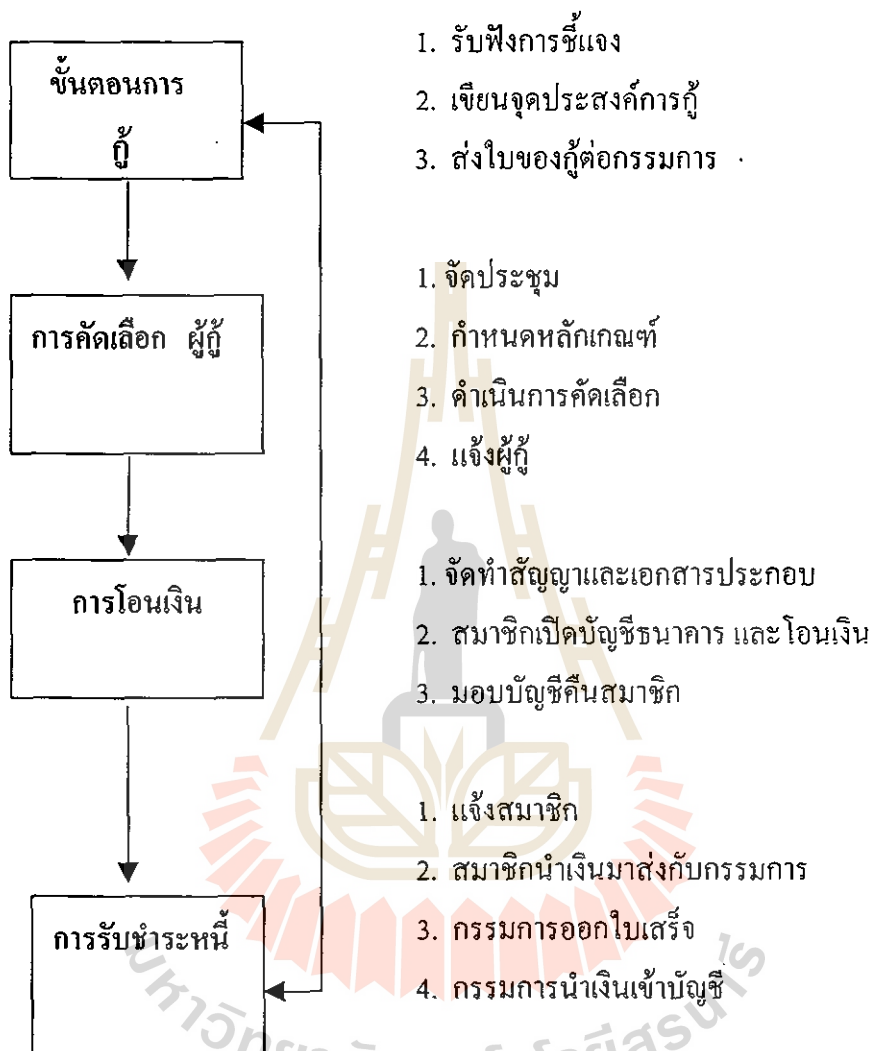
เมื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติอนุมัติเงินจัดสรรตามการประเมินผลความพร้อมแล้วจะแจ้งให้ทางคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านทราบ เมื่อกองทุนได้รับแจ้งแล้วให้ติดต่อธนาคารเพื่อทำหลักฐานการรับจัดสรร เมื่อเงินเข้าบัญชีกองทุนหมู่บ้านคณะกรรมการกองทุนได้ให้สมาชิกที่ได้รับอนุมัติให้กู้ได้เปิดบัญชีกับธนาคารออมสิน สาขาประจวบฯ จากนั้นให้นำเลขที่บัญชีธนาคารมาให้คณะกรรมการนำไปโอนเงินกู้เข้าบัญชีให้

**ปัญหาอุปสรรค** เนื่องจากการทำงานด้านกองทุนหมู่บ้านเป็นเรื่องใหม่ของคณะกรรมการกองทุน ขั้นตอนในการโอนเงินให้ผู้กู้จะเกิดปัญหาในลักษณะของการเตรียมเอกสาร หลักฐาน ไม่พร้อมตามที่ธนาคารออมสินกำหนด อีกทั้งยังขาดการประสานงานที่ดีของคณะกรรมการกองทุนเองทำให้การโอนเงินให้แก่ผู้กู้เกิดความล่าช้า

### ขั้นตอนในการรับชำระหนี้

เมื่อครบหนึ่งปีตามสัญญาสมาชิกต้องชำระคืนทั้งต้นและดอกเบี้ยพร้อมกันในอัตราร้อยละ 6 บาท/ปี สมาชิกผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านต้องแจ้งคณะกรรมการกองทุนว่ามีความประสงค์จะคืนเงินกองทุน คณะกรรมการจะออกใบสำคัญจ่ายเงินให้สมาชิกนำไปแสดงที่ธนาคารออมสิน เมื่อธนาคารตรวจสอบเอกสารและรับเงินเรียบร้อยแล้ว ธนาคารจะออกใบเสร็จรับเงินให้สมาชิกนำมาให้คณะกรรมการกองทุนเป็นหลักฐานในการชำระหนี้และลงบัญชีต่อไป

ตารางภาพที่ 2 แสดงขั้นตอนการกู้เงิน



#### การจัดสรรผลประโยชน์

เมื่อสิ้นปีทางบัญชีของกองทุนและได้ปิดบัญชีตามมาตรฐานที่รับรอง โดยทั่วไปแล้วปรากฏว่ากองทุนมีกำไร คณะกรรมการกองทุนจะนำมาจัดสรรดังนี้

1. เงินปันผลค่าหุ้น ร้อยละ 10
2. ประกันความเสี่ยง ร้อยละ 20
4. ค่าตอบแทนคณะกรรมการกองทุน ร้อยละ 5
5. เป็นทุนการศึกษาและจัดการในการพัฒนาอาชีพของประชาชนในหมู่บ้าน ร้อยละ 5



6. สมทบกองทุน ร้อยละ 30
7. จัดสวัสดิสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส ร้อยละ 10
8. เป็นทุนเพื่อสาธารณะประโยชน์หมู่บ้าน ร้อยละ 10
9. จัดซื้ออุปกรณ์กีฬาสำหรับเยาวชน ร้อยละ 10

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนเงินที่มีผู้มาขอกู้และยอดเงินที่คณะกรรมการอนุมัติ

งวดที่	วัน / เดือน / ปี	จำนวนสมาชิกที่ขอกู้	ยอดเงินที่อนุมัติ
1	12 พฤศจิกายน 2544	23	340,000
2	19 พฤศจิกายน 2544	20	295,000
3	3 ธันวาคม 2544	15	195,000
4	18 มิถุนายน 2545	1	15,000

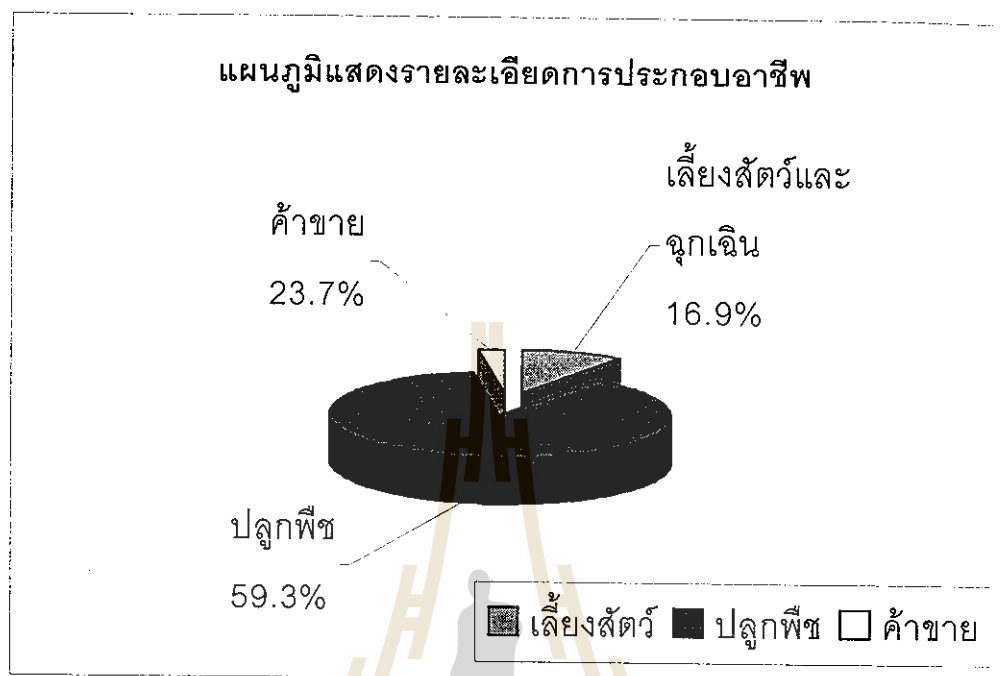
ที่มา : บัญชีรายชื่อสมาชิกที่กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน 2544 - 2545

ปัจจุบันสมาชิกกองทุนหมู่บ้านหนองขามสระเพลงมีสมาชิกทั้งหมด 109 ราย และปล่อยกู้จำนวน 59 ราย มีเงินเหลือ 110,000 บาท เนื่องจากเงินกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาทที่ลงมาสู่หมู่บ้านนี้เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียน พัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่ชาวบ้าน ประกอบกับการคิดดอกเบี้ยในอัตราที่ถูกกว่าการกู้เงินนอกระบบมาลงทุน ทำให้ชาวบ้านหันมากู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านเป็นจำนวนมากขึ้นแยกรายละเอียดการกู้ยืมได้ ดังนี้

ตารางที่ 9 แสดงรายละเอียดการกู้ยืม

กิจกรรม/อาชีพ	จำนวนผู้กู้	จำนวนเงิน
1. ทำการเกษตร	จำนวน 35 ราย	505,000 บาท
2. เลี้ยงสัตว์	จำนวน 14 ราย	200,000 บาท
3. ค้าขาย	จำนวน 9 ราย	135,000 บาท
4. กู้กรณีฉุกเฉิน	จำนวน 1 ราย	5,000 บาท
รวมยอดกู้	จำนวน 59 ราย	890,000 บาท
เงินหนึ่งล้านบาทคงเหลือ		110,000 บาท

ตารางภาพที่ 3 แสดงรายละเอียดการประกอบอาชีพ



ที่มา : บัญชีรายชื่อสมาชิกที่กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน 2544 – 2545

## 2.2 ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

กองทุนหมู่บ้านหนองขามสระเพลง มีจำนวนคณะกรรมการกองทุน จำนวน 15 คน คือ

- |                         |                       |
|-------------------------|-----------------------|
| 1. นายเกิด เจ็ดแดงพะเนา | ประธานกองทุน          |
| 2. นายบุญธรรม นอกระโทก  | รองประธานและเลขานุการ |
| 3. นายประภา ถอยกระโทก   | เหรัญญิก              |
| 4. นายพัชระ ดีดวงแก้ว   | กรรมการ               |
| 5. นางแสง แจ่มมะคัน     | กรรมการ               |
| 6. นางขวง ขออินทร์กลาง  | กรรมการ               |
| 7. นายสำรอง นางกระโทก   | กรรมการ               |
| 8. นางบุญสม น้ำกระโทก   | กรรมการ               |
| 9. นางสุมิตรา นิคำโม    | กรรมการ               |
| 10. นายเหลือ กุยราพะเนา | กรรมการ               |
| 11. นายจวน รัตนรักษ์    | กรรมการ               |

12. นางประทุม ป้อมทะเล	กรรมการ
13. นายอิฐ ช่างเกวียน	กรรมการ
14. นางหล้า หม่อมกระโทก	กรรมการ
15. น.ส.สุภารัตน์ กุยราพะเนา	กรรมการ

### ซึ่งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นผู้ที่อาศัยในหมู่บ้านหรือชุมชนไม่น้อยกว่า 2 ปี
2. เป็นผู้ที่มีอายุ 20 ปีบริบูรณ์
3. เป็นผู้ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบเสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมของหมู่บ้าน ไม่ติดการพนัน ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ไม่มีประวัติเสียด้านการเงินและยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย
4. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
5. ไม่เคยรับโทษจำคุก เว้นแต่โทษที่กระทำโดยประมาท
6. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือไม่เคยกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน เว้นแต่ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สินและความผิดฐานบุกรุก
7. ไม่เคยถูกไล่ออกหรือให้ออกจากราชการหรือรัฐวิสาหกิจ
8. ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

### วิธีการได้มาของคณะกรรมการกองทุน

จัดเวทีชาวบ้าน เพื่อเลือกสรรคณะกรรมการกองทุนจำนวน 15 คนประกอบด้วยคณะกรรมการทั้งชาย หญิง ในสัดส่วนเท่าเทียมกัน ทั้งนี้หมายถึงมีจำนวนเท่ากันหรือใกล้เคียงกันขึ้นอยู่กับเวทีชาวบ้านที่เกี่ยวกับจำนวนและวิธีการเลือกสรรคณะกรรมการกองทุนตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติดังนี้

1. องค์กรประชุมของเวทีชาวบ้าน คือจำนวน 3 ใน 4 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดของหมู่บ้าน
2. ร่วมกันกำหนดวิธีการและดำเนินการเลือกกันเอง
3. เลือกคณะกรรมการกองทุนในช่วงระยะเวลาที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านกำหนด
4. เลือกคนดีมีความรู้ ประสบการณ์ อีกทั้งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด

### การพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการกองทุน

คณะกรรมการกองทุนพ้นจากตำแหน่งเมื่อดำรงตำแหน่งครบตามวาระ 2 ปี นอกจากพ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้ว กรรมการกองทุนจะพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

1. ตาย
2. ลาออก
3. คณะกรรมการกองทุนมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงเกินกว่าสองในสามของจำนวนคณะกรรมการกองทุนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่
4. ที่ประชุมสมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงเกินกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมด
5. มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ 17 (4) (5) (6) และ (7) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
6. คณะกรรมการให้ออก เนื่องจากมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าขาดคุณสมบัติของสมาชิกกองทุน

### การจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน

กระบวนการในการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้านเริ่มจากเมื่อทำการประชาคมเพื่อคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านแล้ว คณะกรรมการกองทุนและชาวบ้านจะร่วมกันจัดทำระเบียบข้อบังคับ หลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับการบริหารกองทุนหมู่บ้านของตนเองขึ้น โดยประเด็นต่าง ๆ ต้องเป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนดขึ้น คือ วงเงินกู้ยืมรายหนึ่งไม่เกิน 20,000 บาท หากเกินต้องให้กรรมการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด แต่รายหนึ่งต้องไม่เกิน 50,000 บาท และระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ไม่เกิน 1 ปี ส่วนประเด็นรายละเอียดปลีกย่อยอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการกองทุนโดยความเห็นชอบของสมาชิกเป็นผู้กำหนด

ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน ประกอบไปด้วยบุคคลหลาย ๆ ฝ่าย ดังนี้

1. ชาวบ้านหนองขามสระเพลงทุกคน
2. คณะอนุกรรมการระดับอำเภอ
3. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียง

**ปัญหาอุปสรรค** ในการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้านคือ ระเบียบกองทุนหมู่บ้านไม่ได้เป็นระเบียบที่ชาวบ้านหนองขามสระเพลงเป็นผู้คิดขึ้นมาเอง เนื่องจากเป็นระเบียบที่ใช้ตัวแบบมาจากหมู่บ้านอื่นแล้วนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพหมู่บ้าน รวมทั้งหมู่บ้านชุมชนยัง ไม่มีความเข้มแข็งเพียงพอ การเสนอความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับระเบียบกองทุน ชาวบ้านจะไม่กล้าแสดงออกมา

เมื่อคณะกรรมการและชาวบ้านมีการร่วมกันจัดทำระเบียบข้อบังคับ หลักเกณฑ์ ระเบียบเรียบร้อย แล้ว ต่อจากนั้นได้มีการจัดทำแบบขอขึ้นทะเบียนตามแบบ กทบ.2 ซึ่งขอรับแบบได้จากคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ และยื่นแบบคำขอขึ้นทะเบียน กับธนาคารออมสิน พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อเปิดบัญชี กับธนาคารออมสิน สาขาประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดนครราชสีมา

**ปัญหาและอุปสรรค** ในการจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียนไม่มีปัญหาใด ๆ และบ้านหนองขามสระเพลง ได้รับการขึ้นทะเบียนเรียบร้อยแล้ว

#### ระบบบัญชีกองทุน

จำนวนบัญชีกองทุนหมู่บ้านที่หมู่บ้านหนองขามสระเพลงจัดทำมีจำนวนทั้งสิ้น 2 เล่มประกอบไปด้วย

1. บัญชีเงินสดและแยกประเภท
2. งบดุล – งบกำไรขาดทุน

ความเป็นปัจจุบันในการจัดทำบัญชีกองทุนหมู่บ้านมีการลงบัญชีไว้ทุกครั้งที่มีการกู้เงินจากกองทุน และการรับชำระเงินคืนจากสมาชิก โดยคณะกรรมการกองทุนร่วมกับบัณฑิตกองทุนเป็นผู้จัดทำบัญชี

**ปัญหาอุปสรรค** เรื่องของความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เนื่องจากสมุดบัญชีต่าง ๆ เหล่านี้เป็นเรื่องใหม่สำหรับคณะกรรมการกองทุนทุกคน

#### การรับสมัครสมาชิกกองทุนบ้านหนองขามสระเพลง

สมาชิกกองทุนหมู่บ้านหนองขามสระเพลง สามารถติดต่อสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนได้ทุกวันเนื่องจากคณะกรรมการกองทุนสามารถดำเนินการให้แก่สมาชิกได้ตลอด โดยมีค่าธรรมเนียมในการสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนรายละ 50 บาท เนื่องจากเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจของชาวบ้านและคณะกรรมการ ได้มีมติเห็นชอบแล้วส่วนขั้นตอนการสมัครสมาชิกนั้นมีขั้นตอนดังนี้

1. ยื่นสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนได้ที่คณะกรรมการกองทุน

2. ผู้ที่มีคุณสมบัติไม่ขัดตามระเบียบ สามารถยื่นความจำนงสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุน ได้ทั้งในลักษณะปัจเจกบุคคลและกลุ่ม หรือองค์กรชุมชนแล้วแต่ความสมัครใจ โดยสมัครได้ทุกเดือน
3. คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับบุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกโดยชอบธรรม

สำหรับผู้คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้ที่พักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านหนองขามสระเพลง เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 3 เดือน ก่อนการจัดตั้งกองทุน
2. เป็นผู้ที่มีสัญชาติไทย มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นชอบด้วยหลักการของกองทุน และสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการของกองทุน
3. เป็นผู้ที่ยอมรับจะปฏิบัติตามระเบียบกองทุนหมู่บ้าน
4. เป็นผู้ที่ยื่นขอสมัครกองทุนได้มีมติเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิกกองทุน
5. อดทน เสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ
6. ต้องถือหุ้นอย่างน้อย 10 หุ้นๆ ละ 10 บาท

ปัญหาอุปสรรคในการรับสมัครสมาชิกในช่วงแรกคือ ความเข้าใจในระเบียบการรับสมัครของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เนื่องจากเป็นเรื่องใหม่คณะกรรมการกองทุนยังไม่มีความรู้ ความชำนาญ ต่อมาเมื่อดำเนินการรับสมัครสมาชิกเพิ่มมากขึ้น ปัญหาดังกล่าวจึงมีไม่มากนัก

การขาดจากการเป็นสมาชิกภาพของสมาชิกจะเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กองทุนกำหนดคือ

1. ตาย
2. ลาออก
3. คณะกรรมการพิจารณาให้ออก
4. เป็นคนวิกลจริตจิตฟั่นเฟือน หรือเป็นคนที่ไร้ความสามารถ
5. จงใจฝ่าฝืนระเบียบของกองทุนและไม่ให้ความร่วมมือกับกองทุน
6. นำทรัพย์สินของกองทุน ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้
7. ผู้ที่จะพ้นจากการเป็นสมาชิกต้องเป็นผู้ไม่มีหนี้สินหรือภาระผูกพันใด ๆ กับกองทุน หรือ ในฐานะผู้ค้ำประกัน

จากการกำหนดให้สมาชิกภาพพ้นจากการเป็นสมาชิก ให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีที่กำหนดไว้เพราะจะได้ปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันทั่วประเทศ

การกำหนดประเภทสมาชิกกองทุนของบ้านหนองขามสระเพลงแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

1. สมาชิกกองทุนที่เป็นสมาชิกแต่ไม่ได้กู้เงิน
2. สมาชิกกองทุนที่กู้เงินกองทุนไปพัฒนาอาชีพ

ซึ่งการจัดทำทะเบียนสมาชิกมีความเป็นปัจจุบัน เมื่อสมาชิกมีการกู้เงินกองทุนไปดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ แล้ว คณะกรรมการกองทุนจะนำรายชื่อพร้อมทั้งรายละเอียดการกู้เงินต่าง ๆ ลงทะเบียนคุณลูกหนี้รายตัวและลงบัญชีทุกครั้ง ส่วนปัญหาอุปสรรคเรื่องการจัดทำทะเบียนสมาชิก ไม่มีปัญหาอุปสรรค เนื่องจากเป็นเรื่องที่คณะกรรมการกองทุนมีความรู้ในการจัดทำ

### 2.3 การมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเองการสร้างศักยภาพของตนเองและการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

บ้านหนองขามสระเพลงมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดย เริ่มตั้งแต่การใช้บุคลากรเป็นบุคคลที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น มีการศึกษาและเรียนรู้ถึงระบบการบริหารและจัดการกองทุนหมู่บ้าน เริ่มตั้งแต่การรับสมัครสมาชิก จะมีการประชาสัมพันธ์และประชุมชี้แจงให้ชาวบ้านในหมู่บ้านได้รับทราบเกี่ยวกับรายละเอียดต่าง ๆ ของกองทุนหมู่บ้าน เพื่อเข้าเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งกระบวนการต่าง ๆ เช่น การสมัครเป็นสมาชิกกองทุน การเขียนโครงการขอกู้เงินชาวบ้านจะเป็นผู้เขียนด้วยตนเองและมีคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านให้คำแนะนำ กระบวนการเหล่านี้จะช่วยเพิ่มศักยภาพการเรียนรู้เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านเพิ่มมากขึ้น และเงินที่กู้จากกองทุนหมู่บ้านชาวบ้านจะนำไปประกอบอาชีพ เช่น นางรุน นอกกระโทก กู้เงิน จำนวน 15,000 บาท เพื่อไปทำการเกษตรปลูกแตงน้ำหยด ซึ่งก่อนที่จะดำเนินโครงการจะมีวิธีการศึกษาคำเนินแล้วพบว่า สามารถดำเนินโครงการได้ง่าย ไม่ต้องลงทุนมาก และให้ผลผลิตสูง

กองทุนหมู่บ้านมีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ภายในหมู่บ้าน โดยการประชาสัมพันธ์และการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างหมู่บ้านในตำบลโดยการจัดเวทีประชาคมระดับตำบล โดยมีผู้ประสานงาน คือ พัฒนาการอำเภอ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียง และบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านเป็นผู้ประสานงานและจัดกิจกรรม

จากการที่มีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน ทำให้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกิดเครือข่ายการเรียนรู้ในการประกอบอาชีพต่าง ๆ ภายในหมู่บ้าน ตำบล เรียนรู้การทำงานร่วมกัน ร่วมคิด ร่วมทำและร่วมรับประโยชน์ มีการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายไว้เปรียบเทียบผลตอบแทนที่ได้รับจากการนำเงินมาลงทุนว่าได้ผลมากน้อยเพียงใด

## 2.4 เศรษฐกิจได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกัน

ก่อนที่โครงการกองทุนหมู่บ้านจะเริ่มดำเนินการ ชาวบ้านจะได้รับทราบข้อมูลข่าวสาร จากทางอำเภอที่มาประชาสัมพันธ์ และจากการประชาสัมพันธ์จากผู้ใหญ่บ้าน จากสื่อวิทยุ โทรทัศน์ และการประชุมประจำเดือนของผู้ใหญ่บ้านมาเรื่อย ๆ ซึ่งมีชาวบ้านส่วนน้อยเท่านั้นที่ได้รับความรู้ และเข้าใจกองทุน ในการประชาสัมพันธ์จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน และเมื่อกองทุนหมู่บ้านเริ่มดำเนินการ จะมีการประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับการสมัครเป็นสมาชิก การกู้ยืมเงิน และเมื่อถึงกำหนดระยะเวลาการกู้ยืมเงินกู้ ทางคณะกรรมการจะมีการติดตามและประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงวิธีคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยล่วงหน้าเป็นระยะเวลา 1-2 เดือน เมื่อสมาชิกทุกคนคืนเงินกู้ครบตามสัญญา ทางคณะกรรมการจะประชุมชี้แจงให้สมาชิกให้ทราบถึงเงินต้นและดอกเบี้ยที่จะจัดสรรให้เป็นไปตามระเบียบของหมู่บ้าน

การเตรียมความพร้อมให้แก่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชาวบ้าน ผู้ที่จะเป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจะต้องเป็นบุคคลในหมู่บ้านที่เข้ามาช่วยดูแลกองทุนหมู่บ้าน เนื้อหาในการเตรียมความพร้อม จะเป็นเรื่องปรัชญากองทุนหมู่บ้าน ซึ่งมีการเตรียมความพร้อมให้คณะกรรมการกองทุนก่อนที่จะมีการขอขึ้นทะเบียนหมู่บ้านเพื่อให้ผ่านการประเมินจากคณะกรรมการระดับอำเภอ โดยที่คณะกรรมการจะเตรียมความพร้อมกันเองและขอคำแนะนำจากคณะกรรมการระดับอำเภอเพื่อให้ผ่านการประเมิน สำหรับการเตรียมความพร้อมให้ชาวบ้าน ทางคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจะต้องประกาศให้ระเบียบกองทุนหมู่บ้านให้ชาวบ้านได้รับทราบ จะช่วยให้สมาชิกในหมู่บ้านเข้าใจเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน และในฐานะสมาชิก มีหน้าที่ 2 ประการ คือ

2.4.1 ผู้กู้เงิน ที่สมาชิกจะต้องคิดและวิเคราะห์แผนกิจกรรมอาชีพของตนเองหรือของกลุ่ม แสดงให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและสมาชิกคนอื่น ๆ เห็นว่า ถ้าหมู่บ้าน โกรกไม่แดงต้องนำเงินจากกองทุนมาร่วมลงทุนแล้ว กิจกรรมหรืออาชีพนั้นจะสามารถสร้างกำไรให้แก่ตนเอง และกองทุนได้อย่างไรบ้าง

2.4.2 ผู้ถือหุ้น ต้องถือหุ้นกับกองทุนเพื่อเป็นการออมทรัพย์ จะช่วยให้สมาชิกมีเงินเก็บสะสมที่มั่นคง และอาจเป็นสวัสดิการที่จำเป็นในอนาคต นอกจากนี้ในฐานะที่เป็นผู้ร่วมใช้งบประมาณแผ่นดินสมาชิกควรทำหน้าที่ร่วมติดตามตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินของหมู่บ้าน



โดยที่ทางบ้านหนองขามสระเพลง เศรษฐกิจได้รับการกระตุ้นจากสมาชิกผู้กู้เงินไปประกอบอาชีพ เป็นจำนวนเงิน 890,000 บาท แยกเป็น

ทำการเกษตร	จำนวน 35 ราย	เป็นเงิน	505,000	บาท
เลี้ยงสัตว์	จำนวน 14 ราย	เป็นเงิน	200,000	บาท
ค้าขาย	จำนวน 9 ราย	เป็นเงิน	135,000	บาท
กู้รถจักรยานยนต์	จำนวน 1 ราย	เป็นเงิน	5,000	บาท
รวมยอดกู้	จำนวน 59 ราย	เป็นเงิน	890,000	บาท

## 2.5 ประชาชนมีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

จากที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วน ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ได้มีการจัดจ้างบัณฑิตเข้ามาติดตามและประเมินโครงการทำให้การสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ร่วมกันกับชาวบ้าน โดยบัณฑิตมีการสร้างจิตสำนึกร่วมกันทำให้ชาวบ้านในหมู่บ้านมีการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อีกทั้งเป็นการพัฒนาอาชีพ เห็นได้จากที่บัณฑิตได้จัดเวทีประชาคมกลุ่มอาชีพระดับหมู่บ้านและระดับตำบล

สมาชิกที่เข้าร่วมประชาคม มีความพอใจ เพราะสามารถนำความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนใช้ในการประกอบอาชีพ และร่วมกันแก้ไขปัญหาที่ประสบในการประกอบอาชีพ

เนื่องจากหมู่บ้านหนองขามสระเพลง มีบ้านเรือนกระจัดกระจาย และสมาชิกที่จะเข้าร่วมประชุมไม่ให้ความสำคัญและไม่มีเวลา เพราะต้องออกไปประกอบอาชีพของตนเอง ทำให้การสร้างเครือข่ายเป็นไปอย่างล่าช้า ต้องใช้ระยะเวลาโดยต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้นำชุมชน

ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน / หมู่บ้าน

ตารางที่ 10 แสดงรายละเอียดจากแบบสอบถามความเข้มแข็งชุมชน

ตัวชี้วัด	จำนวนข้อมูลทั้งหมด	เกณฑ์ที่ใช้วัดจากข้อมูล ที่เก็บแยกเป็นราย			คิดเป็นร้อยละ(%)		
		มาก	ปานกลาง	น้อย	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคี	30	6	22	2	20	73.33	6.67
2. สมาชิกของชุมชนมีความซื่อสัตย์	30	11	16	3	36.67	53.33	10
3. ชุมชนยกย่องคนทำความดี	30	10	16	4	33.33	53.34	13.3
4. สมาชิกในชุมชนมีความช่วยเหลือ ซึ่งกันและกัน	30	12	16	2	40	53.33	3.67
5. ในชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็น ของสมาชิกเป็นประจำโดยการประชุมหรือเสวนา	30	16	13	1	53.33	43.33	4.34
6. ในชุมชนมีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม	30	21	-	9	70	-	30
7. ในชุมชนสามารถร่วมกันแก้ ปัญหาของชุมชน ได้โดยมีแผนงานที่คิดโดยสมาชิกในชุมชน	30	23	-	7	76.67	-	23.33

### สรุปตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

1. สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคีอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 73.33 รองลงมาคือระดับมากร้อยละ 20 และระดับน้อย ร้อยละ 6.67
2. สมาชิกในชุมชนมีความซื่อสัตย์อยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 53.33 รองลงมาคือระดับมากร้อยละ 36.67 และระดับน้อยร้อยละ 10
3. ชุมชนมีการยกย่องคนทำความดีอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 53.34 รองลงมาคือระดับมากร้อยละ 33.33 และระดับน้อย 13.30
4. สมาชิกในชุมชนมีการช่วยเหลือกันอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 53.33 รองลงมาคือระดับมาก ร้อยละ 40 และระดับน้อย 6.67
5. สมาชิกในชุมชนมีโอกาสหาความรู้เพิ่มจำนวน 2 ครั้ง /วัน โดยผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสารต่าง ๆ
6. สมาชิกในชุมชนมีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้จากปีก่อน 92 ครอบครัวปีนี้อย่างเท่าเดิม
7. ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่นอยู่พร้อมหน้า รักใคร่ปรองดอง จากปีก่อน 92 ครอบครัว ปีนี้ยังคงเท่าเดิม
8. ในชุมชนมีการรวมตัวตั้งกลุ่มองค์กรประชากรเช่น
  5. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
  6. กลุ่มกองทุนแก้ไขปัญหาความยากจน
  7. กลุ่มเงินกองทุน 1 ล้านบาท
  8. กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์
9. ในชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในชุมชนเป็นประจำโดยการประชุมหรือเสวนาอยู่ในระดับมากร้อยละ 53.33 รองลงมาคือระดับปานกลางร้อยละ 43.33 และระดับน้อย 3.34
10. ในชุมชนมีการช่วยเหลือเด็ก สตรี คนชรา คนพิการและผู้ด้อยโอกาสจากปีก่อน 2 ราย ปีนี้มีจำนวน 2 ราย
11. ในชุมชนมีผู้นำที่มีความคุณธรรม ยุติธรรม อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 70 รองลงมาคือไม่แน่ใจร้อยละ 30
12. ในชุมชนสามารถร่วมกันแก้ปัญหาของชุมชนได้ โดยมีแผนงานที่คิดโดยสมาชิกในชุมชนร้อยละ 76.67

## วัตถุประสงค์ ข้อ 2 ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมาย ของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน

### ปัจจัยด้านบวกของการส่งเสริมกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน

ก่อนที่โครงการกองทุนหมู่บ้านจะเริ่มดำเนินการ ชาวบ้านจะได้รับทราบข้อมูลข่าวสาร จากทางอำเภอที่มาประชาสัมพันธ์ และจากการประชาสัมพันธ์จากผู้ใหญ่บ้าน จากสื่อวิทยุ โทรทัศน์ และการประชุมประจำเดือนของผู้ใหญ่บ้านมาเรื่อย ๆ ซึ่งมีชาวบ้านส่วนน้อยเท่านั้นที่ได้รับความรู้และเข้าใจกองทุน ในการประชาสัมพันธ์จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน และเมื่อกองทุนหมู่บ้านเริ่มดำเนินการ จะมีการประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับการสมัครเป็นสมาชิก การกู้ยืมเงิน และเมื่อถึงกำหนดระยะเวลาการใช้คืนเงินกู้ ทางคณะกรรมการจะมีการติดตามและประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงวิธีคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยล่วงหน้าเป็นระยะเวลา 1-2 เดือน เมื่อสมาชิกทุกคนคืนเงินกู้ครบตามสัญญา ทางคณะกรรมการจะประชุมชี้แจงให้สมาชิกให้ทราบถึงเงินต้นและดอกเบี้ยที่จะจัดสรรให้เป็นไปตามระเบียบของหมู่บ้าน

การเตรียมความพร้อมให้แก่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชาวบ้าน ผู้ที่จะเป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจะต้องเป็นบุคคลในหมู่บ้านที่เข้ามาช่วยเหลือกองทุนหมู่บ้าน เนื้อหาในการเตรียมความพร้อม จะเป็นเรื่องปรัชญาของกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งมีการเตรียมความพร้อมให้คณะกรรมการกองทุนก่อนที่จะมีการขอขึ้นทะเบียนหมู่บ้าน เพื่อให้ผ่านการประเมินจากคณะกรรมการระดับอำเภอ โดยที่คณะกรรมการจะเตรียมความพร้อมกันเองและขอคำแนะนำจากคณะกรรมการระดับอำเภอเพื่อให้ผ่านการประเมิน สำหรับการเตรียมความพร้อมให้ชาวบ้าน ทางคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจะต้องประกาศให้ระเบียบกองทุนหมู่บ้านให้ชาวบ้านได้รับทราบ จะช่วยให้สมาชิกในหมู่บ้านเข้าใจเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน และในฐานะสมาชิก มีหน้าที่ 2 ประการ คือ ผู้กู้เงิน ที่สมาชิกจะต้องคิดและวิเคราะห์แผนกิจกรรมอาชีพของตนเองหรือของกลุ่มแสดงให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและสมาชิกคนอื่น ๆ เห็นว่า ถ้าหมู่บ้านใดไร้แดงต้องนำเงินจากกองทุนมาร่วมลงทุนแล้ว กิจกรรมหรืออาชีพนั้นจะสามารถสร้างกำไรให้แก่ตนเอง และกองทุนได้อย่างไรบ้าง หน้าที่ที่สอง ในฐานะ ผู้ถือหุ้น สมาชิกต้องถือหุ้นกับกองทุนหมู่บ้านอย่างน้อยคนละ 10 หุ้นๆ 10 บาท เป็นการสะสมเงิน เพื่อช่วยให้สมาชิกมีเงินเก็บสะสมที่มั่นคง และอาจเป็นสวัสดิการที่จำเป็นในอนาคต นอกจากนี้ในฐานะที่เป็นผู้ร่วมใช้งบประมาณแผ่นดินสมาชิกควรทำหน้าที่ร่วมติดตามตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินของหมู่บ้าน

การแนะนำวิธีทำธุรกิจ ส่วนใหญ่ผู้กู้จะนำเงินไปประกอบอาชีพ ด้านการเกษตรกรรม ซึ่งมีความรู้ความชำนาญ อยู่แล้ว

### ปัจจัยด้านลบที่ขัดขวางการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน

ในระยะแรกชาวบ้านไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน ทำให้เมื่อกู้เงินไปแล้วไม่ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่แจ้งไว้กับคณะกรรมการกองทุน แต่กลับนำเงินกองทุนไปหมุนเวียนในทางอื่น เช่น นำไปใช้หนี้ในระบบที่มีอยู่เดิม อีกทั้งขาดความรู้ ประสบการณ์ในการลงทุนทำธุรกิจทำให้เมื่อลงทุนไปแล้ว โอกาสที่จะมีเงินมาใช้คืนกองทุนภายใน 1 ปี เป็นเรื่องที่เป็นไปได้น้อย

เมื่อดำเนินการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านแล้ว คณะกรรมการและสมาชิกกองทุนร่วมกันจัดทำระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ ให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี เช่น ให้ปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ว่าด้วย วงเงินที่กู้ยืมไม่เกิน จำนวน 20,000 บาท ต่อราย ถ้าเกิน 20,000 บาท ต้องให้คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด และต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน แต่ไม่เกิน 50,000 บาท

1. ในการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้านนั้น คณะกรรมการและสมาชิกไม่สามารถจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้านขึ้นเอง ได้ทั้งหมด บางส่วนต้องให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

2. ในการจัดทำระเบียบนั้นมีผู้ร่วมจัดทำระเบียบหลายคน ทำให้เกิดความคิดหลากหลาย เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ทำให้เสียเวลาในการจัดทำ และหาข้อสรุปโดยอาศัยเสียงข้างมากตัดสินเป็นหลัก

3. ในการจัดทำบัญชี ผู้จัดทำบัญชี ในตอนแรกยังไม่เข้าใจในการจัดทำบัญชี ทำให้ต้องเข้ารับการจัดทำบัญชีบ่อยครั้ง หลังจากที่ได้รับอบรม ทำให้ผู้จัดทำเกิดความเข้าใจและสามารถทำบัญชีได้เป็นปัจจุบัน

### วัตถุประสงค์ ข้อ 3 การสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้และทำให้เกิดความเชื่อมโยงภายในและระหว่างหมู่บ้าน/ตำบล

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านสำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม อีกทั้ง เพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนเพื่อสร้างศักยภาพในการสร้างความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจในหมู่บ้านสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ นั้น

ขณะนี้ รัฐบาลได้พิจารณาอนุมัติเงินกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท ให้หมู่บ้านในพื้นที่ อำเภอเมืองเพื่อนำไปใช้ตามปรัชญา หลักการและวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านแล้ว

บัณฑิตกองทุนหมู่บ้านหนองขามสระเพลิง หมู่ที่ 4 ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา คือ นายชนพล ถอยกระโทก อายุ 30 ปี ภูมิลำเนา อยู่บ้านเลขที่ 28 หมู่ที่ 15 บ้านหนองพะลาน ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จากสถาบันมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา สถานภาพโสด ความสามารถพิเศษ ความรู้พื้นฐานด้าน คอมพิวเตอร์

ซึ่งบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านมีบทบาทหน้าที่ดังนี้

บทบาทหน้าที่ของบัณฑิต/บุคลิกภาพ

1. ต้องตระหนัก/รู้หน้าที่ของตน
2. ร่วมประชุมกับคณะกรรมการกองทุน
3. ส่งเสริมสมาชิกผู้กู้/ติดตาม/ส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง
4. ส่งเสริม/ประชาสัมพันธ์ในหมู่บ้าน
5. ทุ่มเทให้มากขึ้นเพื่อให้เกิดการยอมรับ
6. คลุกคลี/สร้างความสัมพันธ์กับกรรมการและชุมชน
7. สำนวจข้อมูลที่เป็นจริง
8. ให้คำปรึกษาแนะนำการเขียน โครงการ/การกู้ยืมเงิน
9. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบกองทุนทุกระดับ
10. สามารถจัดทำสารนิพนธ์ได้อย่างมีคุณภาพเพื่อสะท้อนปัญหา อุปสรรค การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านได้อย่างทั่วถึง
11. ติดตามประเมินผลกองทุนด้านการวิจัยชุมชน
12. วิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งจุดแข็งชุมชน โดยกระบวนการ SWOT ด้านความร่วมมือเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ
13. มีความเชื่อประสานตัวแทน กทบ. เพื่อให้มีการประชุมกองทุนระดับตำบล
14. ให้องค์กรต่างๆ ในชุมชนและนอกชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุน
15. มีเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชนระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ตำบล อำเภอ จังหวัด

จากที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วน ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ได้มีการจัดจ้างบัณฑิตเข้ามาติดตามและประเมินโครงการทำให้การสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ร่วมกันกับชาวบ้าน โดยบัณฑิตมีการสร้างจิตสำนึกร่วมกันทำให้ชาวบ้านในหมู่บ้านมีการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อีกทั้งเป็นการพัฒนาอาชีพ เห็นได้จากที่บัณฑิตได้จัดเวทีประชาคมกลุ่มอาชีพระดับหมู่บ้านและระดับตำบล

สมาชิกที่เข้าร่วมประชาคม มีความพอใจ เพราะสามารถนำความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนใช้ในการประกอบอาชีพ และร่วมกันแก้ไขปัญหาที่ประสบในการประกอบอาชีพ

เนื่องจากหมู่บ้านหนองขามสระเพลิง เป็นสังคมเกษตรกรรม และสมาชิกที่จะเข้าร่วมประชุม ไม่มีเวลา เพราะต้องออกไปประกอบอาชีพของตนเอง ทำให้การสร้างเครือข่ายเป็นไปได้ล่าช้า ต้องใช้ระยะเวลาโดยต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้นำชุมชน

#### ทัศนคติของชาวบ้านที่มีต่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

**ในด้านบวก** ช่วยให้ผู้ที่มีความกระตือรือร้นที่จะนำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ในการประกอบอาชีพ เพื่อสร้างรายได้ และนำเงินไปใช้ตามโครงการที่ขอกู้ ถูกต้อง ถูกกฎหมาย เพื่อจะได้ทราบว่าในการจัดตั้งกองทุนมีผลดี หรือ ผลเสียอย่างไร

**ในด้านลบ** คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่ชาวบ้านตั้งขึ้นมา นี้ ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมทำงานของกองทุนมากนัก มีเพียงไม่กี่คนเท่านั้นที่ทำงาน แต่อีกส่วนหนึ่งเข้ามาเป็นคณะกรรมการกองทุนด้วยความไม่สมัครใจ เนื่องจากถูกเสนอชื่อจากชาวบ้านให้เป็นคณะกรรมการกองทุนทำให้ปฏิเสธไม่ได้

#### ทัศนที่มีต่อกองทุน 1 ล้านบาท

**ในด้านบวก** ช่วยสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการดำเนินการและการบริหารจัดการกองทุนเริ่มจากการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมจัดทำ ร่วมตรวจสอบ ร่วมรับผลประโยชน์ ตลอดจนร่วมสร้างกองทุนไปสู่ความยั่งยืนต่อไป เป็นเงินที่มาช่วยแก้ปัญหาความยากจนในการประกอบอาชีพ ช่วยในการสร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่าย เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพของคุณ

**ในด้านลบ** ชาวบ้านที่ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์คิดว่ากองทุนที่เข้ามาจะก่อให้เกิดหนี้สินเพิ่มขึ้น กองทุนหมู่บ้านมีการสร้างเครือข่ายการเรียนภายในหมู่บ้านโดยการประชาสัมพันธ์และการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างหมู่บ้านในตำบลโดยการจัดเวทีประชาคมระดับตำบล โดยมีผู้ประสานงาน คือพัฒนากรอำเภอ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียง และบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านเป็นผู้ประสานงานและจัดกิจกรรม

จากการที่มีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านทำให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ได้รับประสบการณ์และการเรียนรู้เกี่ยวกับการบริหารและการดำเนินงานกองทุน เข้าใจถึงขั้นตอนต่าง ๆ ในการดำเนินงานบริหารจัดการกองทุนอย่างเป็นขั้นตอน และเข้าใจถึงปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาของชาวบ้านในหมู่บ้าน

### ตอนที่ 3 ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้

จากการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของสมาชิกที่กู้เงินไปลงทุนประกอบอาชีพต่างๆ สรุปได้ดังนี้

3.1 เลี้ยงสัตว์ ส่วนใหญ่เลี้ยงสุกรซึ่งเป็นอาชีพที่สมาชิกกองทุนเลี้ยงมาก่อนที่จะมีกองทุนหมู่บ้านอยู่แล้ว ประกอบกับไม่ต้องดูแลตลอดเวลา

ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ ความพร้อมของผู้เลี้ยงเพราะเลี้ยงเป็นอาชีพเสริมรายได้ คำนวณประมาณการเลี้ยง ลูกสุกรตรากาตัวละ 800 – 1,000 บาท ซึ่งนับว่าราคายังไม่สูงมากนัก ชาวบ้านมีแผนการเลี้ยง โดยเฉลี่ยอายุของสุกรที่จะจำหน่ายได้ต้องเลี้ยงประมาณ 3 – 4 เดือน ปัจจุบันราคาสุกรทั่วไปประมาณ กิโลกรัมละ 38 – 40 บาท

กระบวนการที่ดี การเลี้ยงสุกรในปัจจุบัน สุกรจะมีน้ำหนักดีและโตเร็ว สืบเนื่องมาจากอาหารที่มีแร่ธาตุครบและอาหารตามธรรมชาติเพื่อลดต้นทุนการผลิต

ผลผลิต ในปัจจุบันสุกรมีความแข็งแรง ราคาก็อยู่ในเกณฑ์ที่ดี ผู้เลี้ยงสามารถขายผลผลิตได้ราคาสูง โดยพ่อค้าจะมาซื้อถึงที่ หรือไม่ก็ฆ่าเอง

ปัญหาและแนวทางการแก้ไข ดังนี้

- ลูกสุกรแพง แก้ไขโดยการรวมกลุ่มกันซื้อ
- อาหารรักษาโรคแพง แก้ไขโดยซื้อยาที่สำนักงานปศุสัตว์
- สุกรไม่สามารถขยายพันธุ์ได้ เพราะพ่อค้าฉีดยาคูมกำเนิด แก้ไขโดยซื้อด้วยตนเอง

และผสมเทียม

### 3.2 ค้าขาย

สำหรับอาชีพค้าขายนั้นมีการขายของชำ ผักและผลไม้และของใช้ที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน ซึ่งจากการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวพบว่า

ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ เรื่องของสินค้าก็มีปริมาณเพียงพอโดยเงินกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาทได้ช่วยให้ผู้ประกอบอาชีพนี้มีสินค้าขายมากขึ้น มีทุนหมุนเวียนเพิ่มขึ้น

กระบวนการที่ดี ได้แก่ การหาสินค้าแปลกใหม่มาขาย การลดราคาเพื่อดึงดูดการค้าบริการที่ดีพัฒนาการค้าของคนมีเงินหมุนเวียนไปซื้อสินค้าอื่นได้

ผลผลิต ของการดำเนินการนั้น สมาชิกมีกำไรจากการประกอบอาชีพนำเงินมาปรับปรุงกิจการซึ่งจากการมีกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาทช่วยเสริมรายได้ของของตนเอง



### ปัญหาแนวทางการแก้ไข

- ลูกหนี้ไม่จ่าย แก้ไขโดยการทำสัญญา วงเงินตั้งแต่ 50 บาทขึ้นไป และโดยการผ่อนชำระ เป็นครั้งคราวไป ทั้งนี้ต้องกำหนดระยะเวลาด้วย
- ต้องเดินทางไปในเมืองเพื่อซื้อสินค้ามาจำหน่าย ทำให้ต้นทุนสูงขึ้น แก้ไขโดยการไปซื้อ ครั้งละหลายๆ

3.3 ปลุกแตงน้ำหยด การปลุกแตงน้ำหยด ถือเป็นอาชีพใหม่ ซึ่งปกติเกษตรกรจะปลุกแตงพื้นบ้าน ต่อมาการเพาะปลูกมีการพัฒนา ทำให้นิยมเพาะปลูกกันมากในปัจจุบัน

ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ มีพื้นที่เหมาะแก่การเพาะปลูก ปัจจุบันสามารถสูบน้ำขึ้นมาจาก บ่อบาดาลได้อีกทั้งผู้ประกอบการล้วนได้ศึกษาการประกอบอาชีพนี้จากผู้ทำกันมาก่อน ที่จะจัดตั้ง กองทุนหมู่บ้าน ด้านงบประมาณก็เพียงพอ แรงงานก็ใช้สมาชิกในครอบครัว จะต่างกันก็ตรงที่แผน การผลิต เพราะปัจจุบันสำคัญมาก

กระบวนการที่ดี ได้แก่ การนำพันธุ์ใหม่มาพัฒนาปรับปรุงแก้ไขพันธุ์แตงน้ำหยดสายพันธุ์ เดิมที่ไม่เหมาะต่อสภาพภูมิอากาศบ้านเรา

ผลผลิตที่ดี ได้แก่ จากการที่มีผลผลิตที่ดีจากประสบการณ์ของการประกอบอาชีพ ทำให้ เกิดการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่ครอบครัวอันเป็นการบรรลุวัตถุประสงค์ของการกู้ยืมเงินจาก กองทุนหมู่บ้าน

### ปัญหาและแนวทางการแก้ไข

- ปัญหาการใช้ปุ๋ยเคมี ยากฆ่าแมลง และอุปกรณ์ที่ราคาสูงขึ้น แก้ไขโดยการนำปุ๋ยชีวภาพ จากเรื้อนจุลินทรีย์ใช้เอง จากการแนะนำของเกษตรกรตำบลและหน่วยงานของทางราชการมาให้การ อบรม เพื่อลดต้นทุนการผลิต
- ไม่มีการวางแผนการตลาด ทำให้สินค้าล้นตลาด แก้ไขโดยการวางแผนการผลิตรวมกลุ่ม

## ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับรายบุคคล

### กรณีที่ 1 นางรูน นอกระโทก

ประกอบอาชีพหลัก คือ ทำนาปี และปลูกแตงน้ำหยด ผลการประกอบอาชีพมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงครอบครัว ปัญหาในการประกอบอาชีพ การทำนา เป็นอาชีพที่ต้องอาศัยธรรมชาติในการประกอบอาชีพ ถ้าปีไหนฝนดีก็ได้ผลผลิตสูง ปีไหนฝนไม่ดีก็ได้ผลผลิตน้อย รายได้ส่วนใหญ่มาจากการปลูกพืชทางการเกษตร

### ตารางที่ 11 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	อายุ	สถานภาพ	การศึกษา	อาชีพ	เกี่ยวข้องกับครัวเรือน
1.	นายบุญธรรม นอกระโทก	36	สมรส	ป.6	ทำนา	หัวหน้าครอบครัว
2.	นางรูน นอกระโทก	29	สมรส	ป.6	ทำนา	แม่บ้าน
3.	ค.ญ.ธัญริศา นอกระโทก		เด็ก	ป.1	-	บุตร

ที่มา : ทะเบียนบ้านเลขที่ 91 บ้านหนองขามสระเพลง ต.หนองระเวียง อ.เมือง จ.นครราชสีมา

ปัจจุบันมีครอบครัวแล้ว และมีบุตร 1 คน สภาพที่อยู่อาศัย มีบ้านเป็นของตนเอง มีลักษณะเป็นบ้าน 2 ชั้น ได้ดูแลอย่างดี ที่อยู่มีความมั่นคงถาวร มีการจัดบริเวณบ้านและภายในบ้านโดยมีการประกอบอาหาร มีที่เก็บน้ำสะอาด ไม่มีแหล่งน้ำเพาะพันธุ์สัตว์/แมลงนำโรค มีอุปกรณ์กำจัดขยะมูลฝอย สภาพในบ้านสะอาด ไม่มีแหล่งน้ำเสียขังมีสิ่งแวดล้อมลักษณะเป็นระเบียบ ไม่ถูกรบกวนจากเสียง จากเสียง ความสั่น สะเทือน ฝุ่นละออง กลิ่น หรือ มลพิษ ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ครอบครัวมีรายได้ต่อเดือน 3,500 บาท

ปัจจุบันครอบครัวมีหนี้สิน อยู่กับกองทุนของหมู่บ้าน คือกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท จำนวน 15,000 บาทสาเหตุของการมีหนี้ของครอบครัว ก็เพื่อนำเงินมาประกอบอาชีพที่ทำอยู่ให้มีทุนหมุนเวียนมากขึ้น ซึ่งเงินที่นำมาลงทุนจะกู้เงินมาจาก เงินกองทุนหมู่บ้าน ในการกู้เงินกองทุน 1 ล้านบาท ได้รับอนุมัติให้กู้จำนวน 15,000 บาท เพื่อปลูกแตงน้ำหยด สถานที่ในการประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นที่นาที่ว่างเว้นจากการทำนาในฤดูกาล อยู่ติดกับบ้าน

ผลที่ได้รับจากการประกอบอาชีพที่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

ผลโดยตรง สามารถนำเงินมาใช้เป็นทุนในการประกอบอาชีพได้ และช่วยให้ครอบครัวให้มีรายได้เพิ่มขึ้น และเป็นทุนหมุนเวียนในครอบครัว

ผลโดยอ้อม สามารถนำมาประกอบการให้เป็นอาชีพหลักได้ หรือ เป็นอาชีพเสริมรองจากอาชีพหลักอื่น ๆ เพราะสามารถปลูกได้ทุกฤดูกาล

## กรณีที่ 2 นายพัชระ คีดวงแก้ว

อาชีพหลักคือ ค้าขายและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียง อาชีพรองคือเลี้ยงสุกร มีโรงเรือนสำหรับเลี้ยงสุกรอยู่แล้ว วัตถุประสงค์ในการเลี้ยงสุกร ใช้เวลาทั้งหมด 3 เดือน ระยะเวลา 1 เดือนแรก ใช้หัวอาหารสุกรนม และ 2-3 เดือน ใช้หัวอาหารสุกรรุ่นผสมกับรำและปลายข้าวให้กิน ในการประกอบอาชีพนี้ได้มีความรู้และประสบการณ์อยู่แล้ว เช่น เรื่องการใช้หัวอาหาร และการผสมอาหาร รวมทั้งตลาดในการขาย ในการเลี้ยงสุกรนี้จะใช้แรงงานภายในครอบครัว

ในการประกอบอาชีพนี้ก็จะมีการหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของตลาดและราคาซื้อขายกันในท้องตลาด เมื่อสุกรเป็นโรคก็จะไปปรึกษาหมอและซื้อยามารักษา เมื่อถึงกำหนดระยะเวลาในการขาย ไม่ต้องไปหาตลาด เพราะจะมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อถึงที่บ้าน หรือไม่ก็ขายคนในหมู่บ้านของตนเอง และหมู่บ้านอื่น เมื่อยามทำบุญ หรือมีงานมงคลต่าง ๆ ในการใช้จ่ายเงินนั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ แต่ไม่ได้จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายไว้ แต่ก็จะจดคร่าว ๆ ไว้ แล้วนำมาหัก - ลบต้นทุนว่าได้กำไรเท่าไร

## ตารางที่ 12 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	อายุ	สถานภาพ	การศึกษา	อาชีพ	เกี่ยวข้องกับครัวเรือน
1.	นายมา คีดวงแก้ว	63	สมรส	ป.4	ทำนา	หัวหน้าครอบครัว
2.	นางเลียง คีดวงแก้ว	61	สมรส	ป.4	ค้าขาย	แม่บ้าน
3.	นายพัชระ คีดวงแก้ว	30	โสด	ม.3	อบค.	บุตร

ที่มา : ทะเบียนบ้านเลขที่ 11 บ้านหนองขามสระเพลง ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมืองสภาพที่อยู่อาศัย มีบ้านเป็นของตนเอง มีลักษณะเป็นบ้าน 2 ชั้น ที่อยู่มีความมั่นคงถาวร มีการจัดบริเวณบ้านและภายในบ้านโดยหน้าบ้านทำเป็นที่ขายสินค้า และขายกล้วยเดี่ยว มีการประกอบอาหาร มีที่เก็บน้ำสะอาด สภาพในบ้านสะอาด ไม่มีแหล่งน้ำเสียยังมีสิ่งแวดล้อมลักษณะเป็นระเบียบ ไม่ถูกรบกวนจากเสียง จากเสียง ความสั่น สะเทือน ฝุ่นละออง กลิ่น หรือ มลพิษ ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ครอบครัวมีรายได้ต่อเดือน 10,000 บาท ซึ่งมีความเพียงพอต่อการใช้จ่ายในครอบครัว

ปัจจุบันครอบครัวมีหนี้สิน อยู่กับกองทุนของหมู่บ้าน คือกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท จำนวน 15,000 บาท สาเหตุของการมีหนี้สินเพื่อนำมาลงทุนในการประกอบอาชีพ ซึ่งสามารถกู้เงินได้จากกองทุนของหมู่บ้าน

ผลที่ได้รับจากการประกอบอาชีพที่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

ผลโดยตรง สามารถนำเงินมาใช้เป็นทุนในการประกอบอาชีพได้ และช่วยให้ครอบครัวให้มีรายได้เพิ่มขึ้น สามารถเลี้ยงครอบครัวได้ และขยายกิจการให้ใหญ่โตได้

ผลโดยอ้อม สามารถนำมาประกอบการให้เป็นอาชีพหลักได้ หรือ เป็นอาชีพเสริมรองจากอาชีพหลักอื่นๆ ได้ เพราะสุกรเป็นสัตว์ที่เลี้ยงง่ายไม่ต้องใช้พื้นที่มากและไม่ต้องเฝ้าดูแลตลอดเวลา

### กรณีที่ 3 นางเลียง คีดวงแก้ว

ประกอบอาชีพหลัก คือค้าขาย ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ มีรายได้เพียงพอต่อการเลี้ยงครอบครัว ปัญหาในการประกอบอาชีพบางครั้งลูกค้าเซ็นแล้วไม่จ่ายทำให้ขาดเงินหมุนเวียน และต้องไปซื้อสินค้าไกลทำให้ค่าใช้จ่ายสูง

### ตารางที่ 13 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	อายุ	สถานภาพ	การศึกษา	อาชีพ	เกี่ยวข้องกับครัวเรือน
1.	นายมา คีดวงแก้ว	63	สมรส	ป.4	ทำนา	หัวหน้าครอบครัว
2.	นางเลียง คีดวงแก้ว	61	สมรส	ป.4	ค้าขาย	แม่บ้าน
3.	นายพัชระ คีดวงแก้ว	30	โสด	ม.3	อบต.	บุตร

ที่มา : ทะเบียนบ้านเลขที่ 11 บ้านหนองขามสระเพลิง ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง

สภาพที่อยู่อาศัย มีบ้านเป็นของตนเอง มีลักษณะเป็นบ้าน 2 ชั้น ที่อยู่มีความมั่นคงถาวร มีการจัดบริเวณบ้านและภายในบ้านโดยหน้าบ้านทำเป็นที่ขายสินค้า และขายกล้วยเดี่ยว มีการประกอบอาหาร มีที่เก็บน้ำสะอาด สภาพในบ้านสะอาด ไม่มีแหล่งน้ำเสียยังมีสัตว์เลี้ยงลักษณะเป็นระเบียบ ไม่ถูกรบกวนจากเสียง จากเสียง ความสั่น สะเทือน ฝุ่นละออง กลิ่น หรือ มลพิษ ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ครอบครัวมีรายได้ต่อเดือน 10,000 บาท ซึ่งมีความเพียงพอต่อการใช้จ่ายในครอบครัว

ปัจจุบันครอบครัวมีหนี้สิน อยู่กับกองทุนของหมู่บ้าน คือกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท จำนวน 15,000 บาท และสหกรณ์ลำพระเพลิง 20,000 บาท สาเหตุของการมีหนี้สินเพื่อนำมาลงทุนในการประกอบอาชีพ ซึ่งสามารถกู้เงินได้จากกองทุนของหมู่บ้าน

วัตถุประสงค์ของการกู้เงินตามโครงการ คือ ค้าขาย ซึ่งมีสถานที่ในการประกอบอาชีพเป็นบ้านของตนเอง วัตถุประสงค์ในการประกอบอาชีพมีอยู่แล้วทำให้ประหยัดต้นทุนลงได้อีก มีความรู้และประสบการณ์ในการค้าขายอยู่แล้ว เนื่องจากประกอบอาชีพค้าขายอยู่ในปัจจุบัน

รายละเอียดของการใช้จ่าย

1. ค่าสินค้า เป็นเงิน 15,000 บาท
2. ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด เป็นเงิน 5,000 บาท

ได้มีการศึกษา ในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการค้าขาย เช่น พฤติกรรมการซื้อขายของผู้บริโภค ต้นทุนสินค้าที่นำมาจำหน่าย ซึ่งได้ศึกษาจากประสบการณ์ด้วยตนเองและปรึกษาผู้ที่มีความรู้

ในการขาย จะขายสินค้าให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านซึ่งจะมีลูกค้าเข้ามาซื้อในช่วงเช้าและช่วงเย็นเนื่องจากชาวบ้านต้องไปประกอบอาชีพเกษตรกรรมหรือรับจ้างในเวลากลางวัน

ผลที่ได้รับจากการประกอบอาชีพที่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

ผลโดยตรง เป็นอาชีพที่สร้างรายได้เป็นอย่างดี ถือเป็นรายได้หลักของครอบครัว

ผลโดยอ้อม ทำให้ชาวบ้านซื้อสินค้าที่จำเป็นในชีวิตประจำวันจากแหล่งใกล้บ้านไม่ต้องไปซื้อจากตลาด ซึ่งจะทำให้หมู่บ้านขาดดุลการค้า นอกจากนี้ยังทำให้มีเงินหมุนเวียนภายในหมู่บ้านมากขึ้น

กรณีที่ 4 นายแอ้น น่อทองกลาง

ประกอบอาชีพหลัก ด้านเกษตรกรรม คือ ทำนา มีอาชีพรอง คือ ค้าขายสินค้าในเขตอุตสาหกรรมสุรนารี มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงครอบครัว ปัญหาในการประกอบอาชีพ การทำนา เป็นอาชีพที่ต้องอาศัยธรรมชาติในการประกอบอาชีพ ถ้าปีไหนฝนดีก็ได้ผลผลิตสูง ปีไหนฝนไม่ดีก็ได้ผลผลิตน้อย และต้องใช้เงินทุนมากไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน

ตารางที่ 14 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	อายุ	สถานภาพ	การศึกษา	อาชีพ	เกี่ยวข้องกับครัวเรือน
1.	นายแอ้น น่อทองกลาง	47	สมรส	ป.4	ทำนา	หัวหน้าครอบครัว
2.	นางแก้ว น่อทองกลาง	45	สมรส	ป.4	ค้าขาย	แม่บ้าน

ที่มา : ทะเบียนบ้านเลขที่ 55 บ้านหนองขามสระเพลง ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง

สภาพที่อยู่อาศัย มีบ้านเป็นของตนเอง มีลักษณะเป็นบ้าน 2 ชั้นใต้ดินต่ำ ที่อยู่มีความมั่นคงถาวร มีการจัดบริเวณบ้านและภายในบ้านโดยมีการประกอบอาหาร มีที่เก็บน้ำสะอาด ไม่มีแหล่งน้ำเพาะพันธุ์สัตว์/แมลงนำโรค มีอุปกรณ์กำจัดขยะมูลฝอย สภาพในบ้านสะอาด ไม่มีแหล่งน้ำเสียขังมีสิ่งแวดล้อมลักษณะเป็นระเบียบ ไม่ถูกรบกวนจากเสียง จากเสียง ความสั่น สะเทือน ฝุ่นละออง กลิ่น หรือ มลพิษ ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ครอบครัวมีรายได้ต่อเดือน 6,000 บาท ซึ่งไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในครอบครัว

จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติจากกองทุน 1 ล้านบาท เป็นจำนวน 15,000 บาท วัตถุประสงค์ของการกู้เงินตามโครงการ คือ เลี้ยงไก่พันธุ์ไข่ ซึ่งมีสถานที่ในการประกอบอาชีพ เป็นบริเวณบ้าน วัตถุประสงค์ในการประกอบอาชีพ โรงเรียนที่อยู่ของไก่ วัตถุประสงค์ในการเลี้ยงไก่ คือ รำ อาหารสำเร็จรูป มีความรู้และประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่อยู่แล้ว แต่ยังไม่เคยประกอบอาชีพนี้มาก่อน

รายละเอียดของการใช้จ่าย

- |                         |                  |                     |
|-------------------------|------------------|---------------------|
| 1. ค่าโรงเรียนเลี้ยงไก่ | จำนวน 1 โรงเรียน | เป็นเงิน 5,000 บาท  |
| 2. ค่าพันธุ์ไก่         | จำนวน 100 ตัว    | เป็นเงิน 13,000 บาท |
| 3. ค่าอาหารไก่          | จำนวน 10 ถุง     | เป็นเงิน 2,000 บาท  |

ได้มีการศึกษา ในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับไก่ เช่น การซื้อพันธุ์ไก่ การรักษาเกี่ยวกับโรคเมื่อเกิดการระบาด ซึ่งได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและปรึกษาผู้ที่มีความรู้ในการเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่

ในการขาย จะมีพ่อค้าคนกลางมาติดต่อในการซื้อ หรือ จะเป็นคนในบ้านมาซื้อเพื่อไปขายต่อและขายส่งตามร้านขายของชำต่าง ๆ

ผลที่ได้รับจากการประกอบอาชีพที่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

ผลโดยตรง เป็นอาชีพเสริมที่สร้างรายได้เป็นอย่างดี เพราะไข่ไก่เป็นอาหารที่ชนบทมีการบริโภคกันเป็นประจำทุกวัน

ผลโดยอ้อม มูลไก่สามารถขายได้และนำมูลนั้นไปใช้เป็นปุ๋ยในการปลูกพืชได้

#### กรณีที่ 5 นางอรทัย หม่อมกระโทก

ประกอบอาชีพหลักคือ ยามในเขตอุตสาหกรรมสุรนารี ด้านการค้าขายให้หัวหน้าครอบครัวเป็นผู้ดูแล โดยเปิดเป็นร้านขายอาหารตามสั่ง มีรายได้เพียงพอต่อการเลี้ยงครอบครัว ปัญหาในการประกอบอาชีพค้าขายคือ ต้นทุนสินค้าที่มีราคาสูง และมีร้านค้ามากทำให้การแข่งขันกันสูง

ตารางที่ 15 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	อายุ	สถานภาพ	การศึกษา	อาชีพ	เกี่ยวข้องกับครัวเรือน
1.	นายทัน หม่อมกระโทก	38	สมรส	ป.6	ทำนา	หัวหน้าครอบครัว
2.	นางอรทัย หม่อมกระโทก	35	สมรส	ป.6	ค้าขาย	แม่บ้าน

ที่มา : ทะเบียนบ้านเลขที่ 74 บ้านหนองขามสระเพลง ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง

มีการจัดบริเวณบ้านและภายในบ้านโดยมีการประกอบอาหาร มีที่เก็บน้ำสะอาด ไม่มีแหล่งน้ำเพาะพันธุ์สัตว์/แมลงนำโรค มีอุปกรณ์กำจัดขยะมูลฝอย สภาพในบ้านสะอาด ไม่มีแหล่งน้ำเสีย มีสิ่งแวดล้อมสุขลักษณะเป็นระเบียบ ครอบครัวมีรายได้ต่อเดือน 7,000 บาท ซึ่งเพียงพอต่อการใช้จ่ายในครอบครัว

จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติจากกองทุน 1 ล้านบาท เป็นจำนวน 15,000 บาท วัตถุประสงค์ของการกู้เงินตามโครงการ คือ ค้าขาย ซึ่งต้องเช่าแผงขาย ในเขตอุตสาหกรรมสุรนารี มีความรู้และประสบการณ์ในการค้าขายอยู่แล้ว

รายละเอียดของการใช้จ่าย

- ค่าสินค้า เป็นเงิน 15,000 บาท
- ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด เป็นเงิน 5,000 บาท

ได้มีการศึกษา ในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการค้าขาย เช่น พฤติกรรมการซื้อของผู้บริโภค ซึ่งได้ศึกษาจากประสบการณ์ด้วยตนเองและปรึกษาผู้ที่มีความรู้

ผลที่ได้รับจากการประกอบอาชีพที่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

ผลโดยตรง เป็นอาชีพที่สร้างรายได้เป็นอย่างดี ถือเป็นรายได้หลักของครอบครัว

ผลโดยอ้อม ดีกว่าไปประกอบอาชีพอื่นๆ เมื่อหมดฤดูทำนา

ตอนที่ 4 ผลอื่นๆ ที่เกิดขึ้นจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในส่วนของหมู่บ้านหนองขามสระเพลง หมู่ที่ 4

ผลทางด้านสังคม จากโครงการกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งเป็นโครงการเร่งด่วนของรัฐบาลทำให้สภาพของสังคมเปลี่ยนแปลงไป เมื่อคณะกรรมการเริ่มปล่อยเงินกู้ให้กับสมาชิกของกองทุนหมู่บ้าน เกิดข้อกล่าวหาเกี่ยวกับคณะกรรมการว่า มีความลำเอียงปล่อยกู้เฉพาะญาติ และคนสนิท

ผลทางด้านเศรษฐกิจ จากโครงการกองทุนหมู่บ้าน ชาวบ้านหนองขามสระเพลง มีเงินใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ มีความกระตือรือร้น นำเงินไปประกอบอาชีพ ซึ่งส่วนใหญ่จะนำไปทำการเกษตรเพราะเป็นอาชีพดั้งเดิมเสียเป็นส่วนใหญ่

ผลทางการเมือง จากโครงการนี้ทำให้ผู้นำหมู่บ้าน มีความกระตือรือร้น ในการทำงานมากขึ้น เริ่มจากรับนโยบายจากอำเภอมาช่วยประชาสัมพันธ์เป็นระยะๆ สร้างความเข้าใจให้กับประชาชนในหมู่บ้าน

ผลทางการศึกษา ทำให้คณะกรรมการ และผู้นำหมู่บ้าน มีความรู้เพิ่มขึ้นจากการเข้ารับการอบรม ซึ่งจัดโดยหน่วยงานของทางราชการ โดยเฉพาะการอบรมการจัดทำบัญชีกองทุนหมู่บ้าน

## ตอนที่ 5 สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

5.1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กรณีกองทุนหมู่บ้านหนองขามสระเพลง หมู่ที่ 4 พบว่า

5.1.1 ระบบการบริหารพบว่า คณะกรรมการกองทุนมีการประชุมปรึกษาหารือกัน เข้าร่วมอบรมหาความรู้เพิ่มเติมในบางโอกาส มีการทำทะเบียนประวัติสมาชิก คัดเลือรายละเอียดในการกู้เงินของสมาชิก ส่วนสมาชิกระเบียบปฏิบัติมีความชัดเจน บุคลากรที่ติดตามการบริหารกองทุน มีหน่วยงานของรัฐบาลคอยกระตุ้น ติดตามเป็นระยะๆ เช่นจากพัฒนากรอำเภอ บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน มีข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อกองทุนเป็นระยะๆ นับว่าเป็นการริเริ่มที่ดี

5.1.2 มีกระบวนการเรียนรู้พึ่งพาตนเองจากการนำเงินกองทุนหมู่บ้านไปประกอบอาชีพนั้น มีการใช้ความรู้เดิมของตนเองบ้าง ของผู้เฒ่าผู้แก่แก้ปัญหาเฉพาะอยู่บ้าง เช่น อาชีพเลี้ยงสัตว์ (สุกร) ท้องเสียผู้ผู้นำเอารากไม้มาต้มและผสมอาหารให้สัตว์กิน อาชีพด้านอื่นก็เช่นกันมีการใช้วิทยาสัมัยใหม่จากทางการเกษตรและที่สำคัญคือ ผู้ที่ประกอบอาชีพเป็นทุนเดิมอยู่แล้วแนะนำช่วยเหลือในการประกอบอาชีพ

5.1.3 มีการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ สมาชิกส่วนใหญ่ที่กู้เงินจะนำไปลงทุนทางด้านการเกษตร ซึ่งถ้าผลผลิตออกมาล้นตลาด ราคา ก็จะตกต่ำ ทำให้สมาชิกหาทางแก้โดยการรวมกลุ่มกัน และดูแลทางการผลิต ในการเพาะปลูกครั้งต่อไป

5.1.4 การมีศักยภาพและความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ พบว่า ความเป็นอยู่ โดยภาพรวมของประชาชนในหมู่บ้านดีขึ้น เพราะมีเงินหมุนเวียนจากการกู้ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้านไปประกอบอาชีพ

.....



## บทที่ 5

### สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านหนองขามสระเพลงตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา เพื่อให้ทราบความเคลื่อนไหวของกองทุนหมู่บ้าน อันเป็นโครงการเร่งด่วน ของรัฐบาล ที่จะยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชน ในระดับรากหญ้าให้มีแหล่งเงินทุนกู้ยืม ใน อัตราดอกเบี้ยที่ต่ำ เพื่อนำไปสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับตนเอง และครอบครัว อีกทั้งเป็นการเพิ่ม ศักยภาพให้กับประชาชนในท้องถิ่น ได้เรียนรู้ และรู้จักบริหารจัดการด้วยคนในชุมชนของตนเอง ผู้วิจัยในฐานะบัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน สรุป อภิปราย เสนอแนะการติดตามกองทุนหมู่บ้านหนองขาม สระเพลง ดังนี้

#### สรุป

##### 1. การบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

1.1 กองทุนหมู่บ้านเกิดจากความพร้อมใจกันของสมาชิกในหมู่บ้านที่เสียสละเวลาเข้ามา หารายได้ร่วมกันโดยรัฐบาลใช้เงิน 1 ล้านบาทเป็นกลอุบายที่จะทำให้หมู่บ้าน มีการสร้างงาน เพิ่ม รายได้ มีแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน

1.2 การบริหารคณะกรรมการที่ได้การคัดเลือกจากสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีการจัดการด้าน การปล่อยเงินกู้ การอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกซึ่งนับเป็นอีกกิจกรรมหนึ่ง ของการบริหาร โครงสร้างขององค์กรเป็นแบบองค์กรร่วมคือ ช่วยกันแสดงความคิดเห็นเสนอแนวคิดต่างๆ ทั้งการกู้ยืม การกำหนดระยะเวลาในการกู้ยืมเงิน แนะนำไปประกอบอาชีพที่เหมาะสม

1.3 การมีการเรียนรู้เพื่อพึ่งพาตนเอง ชาวบ้านจะประกอบอาชีพลักษณะครอบครัวเดี่ยว โดยอาศัยประสบการณ์เดิมเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ หน่วยงานของรัฐยังมีความจำเป็นอยู่ อย่างมากที่จะเป็นที่เลี้ยง

1.4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคม บ้านหนองขามสระเพลงนำเงินไปลงทุน ประกอบอาชีพ เพิ่มรายได้ ช่วยให้สมาชิกในครอบครัวมีกิจกรรมทำร่วมกัน เป็นการใช้เวลาว่างให้ เป็นประโยชน์ ป้องกันปัญหาครอบครัว ยาเสพติด อีกทางหนึ่ง

1.5 ศักยภาพของชุมชน ผู้นำให้ความร่วมมือดีปานกลางในการจัดตั้งกองทุน สมาชิกในชุมชนก็มีความร่วมมือร่วมใจ เอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือถ่ายทอดการประกอบอาชีพร่วมกัน จากศักยภาพดังกล่าว กองทุนหมู่บ้านหนองขามสระเพลง หมู่ 4 จะมีความยั่งยืนต่อไปในอนาคต เพราะมีปัจจัยเอื้ออำนวยต่อกองทุน

## 2. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

### 2.1 ปัจจัยด้านบวก

- 2.1.1 ความกระตือรือร้นของประชาชนในการบริหารกองทุน
- 2.1.2 กรรมการเข้ารับการฝึกอบรมและหาความรู้เพิ่มเติมเป็นระยะๆ
- 2.1.3 มีการประกอบอาชีพ เสริมรายได้ครอบครัว
- 2.1.4 สภาพพื้นที่และประชาชนในหมู่บ้านเอื้ออำนวยในการประกอบอาชีพ  
ตลอดจนความพร้อมของประชาชนในการเจริญเติบโตของกองทุน

### 2.2 ปัจจัยด้านลบ

- 2.2.1 มีเงินกู้รายวันกระจายสู่หมู่บ้าน
- 2.2.2 จำนวนคณะกรรมการมากเกินไปจนความจำเป็น
- 2.2.3 ขาดบุคลากรเฉพาะด้าน ( บัญชี )
- 2.2.4 นำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์
- 2.2.5 ผู้กู้ไม่มีการวางแผนด้านการตลาด
- 2.2.6 มีการรวมกลุ่มอาชีพกันน้อย ต่างคนต่างทำ

## 3. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย

ประชาชนมีความสมัครสมานสามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้คำปรึกษาหารือกันเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน ถือว่าผ่านไปได้ในระดับหนึ่ง แต่งตั้งชมหมู่บ้านได้เปลี่ยนจากระดับชนบทไปสู่สังคมกึ่งชนบทกับสังคมเมือง เพราะมีเขตอุตสาหกรรมมาปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตและอาชีพ จะเห็นว่าการประกอบอาชีพจากการเกษตรไปเป็นอาชีพลูกจ้างและค้าขายเป็นส่วนใหญ่ แต่การประกอบอาชีพจะเป็นบุคคลครอบครัวเดียวเสียเป็นส่วนใหญ่ การศึกษาของชุมชนก็มีการพัฒนา ข่าวสารทางราชการก็ได้รับสม่ำเสมอจากผู้นำชุมชน

## 4. ผลโดยตรงและผลกระทบต่างๆ

### 4.1 ผลโดยตรง

สมาชิกนำเงินไปประกอบอาชีพและนำไปเป็นค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ทำให้เกิดสภาพคล่องไม่ติดขัดในการดำเนินชีวิต ครอบครัวมีความเป็นอยู่ในระดับดี การส่งคืนเงินกู้ในระยะแรกก็มีสมาชิกที่ส่งคืนกันบ้างพอประมาณ

## 4.2 ผลกระทบโดยอ้อม

จากการที่สมาชิกกองทุนหมู่บ้านไม่มีการวางแผนใช้จ่ายที่รัดกุมและสมาชิกบางท่านก็มีหนี้สินจากหน่วยงานของรัฐอื่นๆ ที่ถึงกำหนดส่งคืนในระยะก่อนหรือระยะเดียวกัน อาจจะทำให้เงินนอกระบบเข้ามาในหมู่บ้านและทำให้สมาชิกเป็นหนี้ในระยะยาวได้

### อภิปรายผล

จากการวิจัยพบว่าเงินกองทุน 1 ล้านบาทที่รัฐบาลจัดสรรให้กับหมู่บ้านและชุมชนต่างๆ ทั่วประเทศ สามารถสร้างงาน สร้างรายได้ สร้างอาชีพ ให้กับประชาชนได้อย่างแท้จริง แต่เป็นธรรมดาอย่างน้อยทุกหมู่บ้าน ทุกชุมชน ย่อมมีปัญหาในการบริหารกองทุน โดยเฉพาะ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดการกองทุน ซึ่งคงต้องรอระยะเวลาอีกสักระยะ ให้มีการปรับตัว และเรียนรู้ เมื่อนั้นโครงการกองทุนหมู่บ้านของรัฐบาลที่ต้องการให้ชุมชนเข้มแข็ง และเป็นเจ้าของเงินกองทุนคงประสบความสำเร็จตามที่รัฐตั้งความหวังไว้

และเป็นเรื่องที่น่ายินดีที่การวิจัยกองทุนหมู่บ้านหนองขามสระเพลง ในครั้งนี้ พบว่าเงินกองทุนหมู่บ้านที่สมาชิกได้กู้จากกองทุน สมาชิกส่วนใหญ่กลับไปประกอบอาชีพตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้ยืม มีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่กลับไปแล้ว นำไปลงทุนกิจกรรมอย่างอื่น แต่ถึงอย่างไรก็นับว่าโครงการของรัฐบาลในโครงการนี้ สามารถช่วยให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอย่างแท้จริง

### วิธีดำเนินการ

1. ศึกษาทำความเข้าใจและหาความรู้เพิ่มเติมทั้งจากข้อมูลปฐมภูมิ ทฤษฎี จากชุมชนและหน่วยงานของรัฐให้เข้าถึงเกี่ยวกับเรื่องของกองทุนหมู่บ้าน
2. เป็นกลไกส่วนหนึ่งในการศึกษาการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งผู้วิจัยได้ปฏิบัติงานอยู่
3. นำ ชิพ โมเดล มาประยุกต์ใช้กับกองทุนหมู่บ้าน กรณีบ้านหนองขามสระเพลง หมู่ที่ 4
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบสอบถาม หลังจากใช้ข้อมูลแล้วก็นำข้อมูลมาเป็นข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้านกองทุน เอกสารทางราชการและข้อมูลเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องโดยยึดปัจจัยชีวิตใน ชิพ โมเดล และนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์จัดทำเป็นระบบซึ่งง่ายต่อความเข้าใจและทำการสรุปข้อมูลเสนอแนะ

### ผลการดำเนินการ

นับแต่กองทุนหมู่บ้านได้จัดตั้งขึ้นตามนโยบายของรัฐบาล ความกระตือรือร้นของชาวบ้านที่อยากนำเงินไปประกอบอาชีพตามที่ตัวเองถนัด ผลที่ตามมาคือความพร้อมของหมู่บ้าน ถัดไปก็คือการตั้งทีมบริหารจัดการเงินกองทุน ซึ่งมีการคัดเลือกบุคคลเข้ามาเป็นตัวแทนที่เต็มใจในการปฏิบัติหน้าที่ เสียสละต่อส่วนรวม โดยมุ่งหวังเพื่อที่จะพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมความเป็นอยู่ของหมู่บ้านให้พัฒนาไปในทิศทางที่ดี การดำเนินกิจกรรมของสมาชิกผู้กู้ก็ได้้นำเงินไปประกอบอาชีพ เป็นที่คาดกันว่า หลังจากทีสิ้นปีบัญชีหมู่บ้านหนองขามสระเพลง หมู่ 4 จะมีดอกผลของเงินกองทุนหมู่บ้านพัฒนาหมู่บ้าน ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในชุมชน บรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติตามนโยบายของรัฐบาล

### ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยงานภาครัฐ ควรมีการติดตามความเคลื่อนไหวของกองทุนทุกระยะ เพราะการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ยังมีบุคคลเพียงไม่กี่คนเท่านั้นที่ทำงาน
2. กฎระเบียบข้อบังคับของกองทุนยังไม่รัดกุมเท่าที่ควร
3. การนำเงินไปพัฒนาอาชีพของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านหนองขามสระเพลง พบว่าสมาชิกบางส่วนนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม
4. ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ที่ทำสารนิพนธ์ ขอเสนอแนะให้ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการได้พิจารณาส่วนต่างๆ ของโครงการดังต่อไปนี้
  - 4.1 ควรติดตามประเมินผลกองทุนอย่างต่อเนื่อง จะได้ค้นพบข้อดี ข้อเสียของกองทุนเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงกองทุนต่อไป
  - 4.2 ผู้ที่จะนำไปศึกษา ค้นคว้าหรือวิจัย ควรที่จะเข้าใจขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมในการดำเนินชีวิตของแต่ละหมู่บ้านอย่างถ่องแท้ เพื่อประโยชน์ในการประยุกต์หาแนวทางที่เหมาะสมของโครงการ

.....

### บรรณานุกรม

- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. สำนักงาน. 2544. คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. สำนักงาน. 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 . กรุงเทพฯ : บริษัท สหพัฒนาการพิมพ์ จำกัด.
- กฎระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านหนองขามสระเพลง . 2544.
- กองทุนหมู่บ้านต้องเป็นมากกว่าการเงิน. มติชนสุดสัปดาห์. มิถุนายน 2545 หน้าที่ 25.
- กองทุนหมู่บ้านสะดุดบทเรียนสอนรัฐอย่าหวังผลเลิศหรู. ไทยรัฐ. 8 พฤศจิกายน 2545. หน้าที่ 8.
- คนจนอดหาผู้ค้าประกันไม่ได้. ไทยรัฐ. 8 พฤศจิกายน 2545. หน้าที่ 8.
- แม้มีมือใหม่หัดบริหารประเทศ. มติชนสุดสัปดาห์. 2545 .
- เฉลียว บุรีภักดี. และคณะ. 2545. ชุมวิชาการวิจัยชุมชน. นนทบุรี : บริษัท เอส. อาร์. พรินต์ติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด.
- \_\_\_\_\_. 2545. ชุมวิชาการระนิพนธ์. นนทบุรี : บริษัท เอส. อาร์. พรินต์ติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด.
- นงลักษณ์ เฉลิมพิ้งษ์. 2545. จุดเด่นจุดด้อยกองทุนหมู่บ้าน. วารสารการศึกษานอกโรงเรียน. พ. ศ. 2545.
- ศัลยา ประชาชาติ. 2545. เศรษฐกิจโตขึ้น 0.80 %. มติชนสุดสัปดาห์. (24 – 30 มิถุนายน 2545) หน้าที่ 16.
- วิภาวี พิจิตบันดาล. 2545. ชุมวิชาการจัดการและวางแผนธุรกิจ. กรุงเทพฯ : บริษัท ศรีสยามพรินต์ติ้งแอนด์แพค จำกัด.
- อภิชัย พันธเสน. และคณะ. 2545. ชุมวิชาการจัดการธุรกิจชุมชน. กรุงเทพฯ : บริษัท ศรีสยามพรินต์ติ้งแอนด์แพค จำกัด.
- อุดม จำรัสพันธุ์. และคณะ. 2545. ชุมวิชาการประเมินเพื่อการพัฒนา. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทศน์ทองการพิมพ์.